

Uvodnik

Danijel Devetak

Malo več zaupanja!

Na Apeninskem polotoku imamo vedno bolj občutek, da se okrog nas vse krha. Ne gre za to, da bi Italija zdaj zdaj padla v prepad, temveč za to, da neustavljivo in neizprosno razpada in propada. Po večletni paralizni je današnje stanje logična posledica napak tistih, ki so jo vodili v preteklosti, ter hkrati zrcalo nesposobnosti in šibkosti teh, ki jo vodijo danes. Tudi zato je povsem jasno, da kriza še daleč ni zgolj ekonomska. Kulturna in moralna zmeda sta ogromni, daleč nad obema pa je gotovo zmeda v državni politiki, ki se zdi, da je popolnoma izgubila kompas. Ljudje, ki jih vodi taka klika, pa skupno z zadnjimi prihranki izgubljajo še dostojanstvo...

Italija je na vrhu vseh evropskih lestvic, seveda negativnih: od davčne obremenitve in utaje prek šolskega osipa vse do števila zapornikov, ki čakajo na sojenje. Vsi si ponavljamo, da stvari ne morejo iti tako naprej v nedogled, in vendar se zdi, da družbeni sistem, ki se je uveljavil in zasilral v zadnjem dvajsetletju, skoraj nima alternativ. Kakšna bo lahko prihodnost ljudstva, ki ga sestavljajo povečini ostareli in vedno manj številni mladi skoraj nimajo perspektiv? Kakšna bo prihodnost ljudstva, v katerem ima sto prebivalcev povprečno 161 mobiljev? V katerem eden na dva ne prebere niti ene knjige letno? Ljudstva, ki ima tudi evropski rekord v dnevno preživetih urah pred televizijo?

Problem ni (le) ekonomska kriza, problem je vedno globlja kriza identitete. Evropejci na sploh več ne vemo, od kod prihajamo in kam gremo. Preveč smo zagledani v svoj danes. Nehali smo verjeti v jutri, v prihodnost in v samo življenje. Zato smo pač obsojeni na počasno, a neizogibno izumrtje, trdijo najbolj črnogledi...

Po najnovejših podatkih državnega statističnega zavoda Istat je v Italiji samo v prvih štirih mesecih tega leta umrlo 54 tisoč oseb več od tistih, ki so se rodile. Italija je v sami špici svetovnih držav z najnižjo stopnjo plodnosti. Je za to "kriva" gospodarska kriza? Čeprav sta brezposelnost ali začasna zaposlitev gotovo huda ovira za tiste, ki še verjamejo v družino z več otroki, je pa tudi res, da se je demografski padec začel že pred tremi oz. štirimi desetletji, torej veliko pred ekonomsko krizo. Zato je gospodarska kriza prej posledica kot vzrok pomanjkanja zaupanja v prihodnost. Upad rojstev je v zadnjih desetletjih najbolj prizadel države, ki so doživele močan proces sekularizacije, države, kjer je zmanjkal zdrav odnos do vere in do svetega, z njim pa tudi še zadnje močno vezivno tkivo družbe.

/ dalje na str. 2

Sad zemlje in dela človeških rok...
Zahvalna nedelja v Štandrežu

Foto DP

ŠKRBINA 2013 V spomin na primorske padalce

Tokratna svečanost v poklon pokojnemu Johnu Earlu

Letošnja spominska svečanost v Škrbini, ki je bila v ponedeljek, 11. novembra, na dan, ko Britanci častijo svoje padle, bo ostala zapisana zaradi odsotnosti osebe, na katero je slovesnost v kraški vasi neločljivo povezana. Namreč John Earle, angleški vojak v drugi svetovni vojni in časnikar ter publicist, je preminil prejšnjega 19. septembra.

John Earle je bil človek, ki je v svojem dolgem življenju zgodovini gledal naravnost v oči. Bil je angleški vojak v drugi svetovni vojni. V bitki pri El Alameinu je bil ranjen, kasneje se je pridružil britanski obveščevalni službi SOE in se je s padalom dvakrat spustil na območje Jugoslavije. Konec vojne je pričakal v Trstu, se zaljubil in se poročil. Po koncu študija jezikov v Cambridgeu je pričel novinarsko pot, najprej v tiskovni agenciji Reuters, kasneje pa v The Timesu. Bil je dopisnik iz Bonna, Beograda in Rima. Slovenci se ga bomo spomnili predvsem zato, ker je bil prijatelj našega prostora. Leta 1998 je bil namreč osrednji pobudnik škrbinske svečanosti, da bi se na tem

kraškem robu iz leta v leto redno spominjali usode skupine primorskih padalcev radiotelegrafistov, ki so jih britanski zavezniki v času druge svetovne vojne izurili v Afriki ter jih med leti 1943-44 s padali spustili na naše kraje, da bi krepili odporne režimske povojni logiki gladko likvidirani. Earle je za usodo primorskih padalcev izvedel po upokojitvi, ko se je nastanil v Trstu. Takrat je začel brskati po starih arhivih v Angliji in naletel na podatke o misijah SOE (angleška obveščevalna služba) v Sloveniji. Na tragično zgodbo slovenskih padalcev ga je opozoril eden od preživelih, Ivo Božič. Johna Earla, ki je usodo teh junakov opisal v knji-

gi Cena domoljubja (Mladika), bomo imeli vedno pred očmi, kako je s svojo neomajno držo - tudi takrat, ko je moral zaradi zdravstvenih težav sedeti na vozičku - vsako leto med slovesnostjo gledal v tablo, ki stoji na pročelju Fakinove domačije v Škrbini, kjer je bil doma po vojni umorjeni padalec Miloš Adamič. Na obeležju med drugim piše "... in zaradi vojnih dogodkov in povojnih zmot so žrtvovali življenje za slovensko domovino". Ob njem je vsako leto isti napis bral preživel padalec Stanko Simčič: tudi njega letos v Škrbini ni bilo, saj je meseca februarja umrl v 97. letu starosti. John Earle pa je bil star 92 let.

Tokratno poročilo o dogodku v Škrbini pa moramo začeti z večerom, ki je bil v petek, 8. novembra, v Kulturnem domu v Komnu. Škrbinsko svečanost namreč vsako leto spremlja komenski 'predvečer', ki je posvečen zgodovinskim tematikam: te so z usodo primorskih padalcev tako ali drugače povezane.

/str. 2
IG

Kulturni center Lojze Bratuž

Krožek Anton Gregorčič
za družbeno-politična vprašanja

sodeluje

Misijonar Pedro Opeka
Letošnji kandidat za Nobelovo nagrado za mir
Pogovor bo vodil časnikar Jože Možina

Petek, 22. novembra 2013, ob 17.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Dobrodelna nabirka pod geslom:
"Za dostojanstvo Malgašev"

S 1. strani

Tokratna svečanost ...

Letošnje srečanje je bilo namenjeno prav Johnu Earlu, ki so se ga spomnili njegovi prijatelji, predstavnika diplomacije Združenega kraljestva in sin Lawrence. Večer, ki ga je vodil časnikar in veliki Earlov prijatelj

la angleški izvirnik Earlove knjige Cena domoljubja, se je časnikarja spomnila kot "perfekt gentlemana starega kova", čigar pisanje je odlikovala raznolikost sloga in eleganca besede. Earlov prijatelj Dušan Udovič, odgovorni ured-

mu. V Komnu sta besedo imela še nekdanji in sedanji veleposlanik VK v RS David Lloyd, med čigar mandatom se je začelo sodelovanje veleposlaništva na škrbinski slovesnosti, in Adrew Page.

atašejev veleposlaništva ZDA in VK, komenskega župana Danijela Božiča, praporščakov in častne straže slovenske vojske dopolnil svoje izvajanje izpred nekaj dni v Komnu. Navezal se je na tematiko, ki je bila Earlu še kako pri srcu, in sicer na nepravilno porazdelitev bogastva, na strast po kopičenju denarja in kapitala, na interese držav, "ki so odvisni od dogodkov, nad katerimi nimamo nobenega nadzora". Page je svoj pogled usmeril v krizna območja od Libije do Koreje in spregovoril o kolektivni obrambi v Evropi, ki naj ne zmanjšuje sredstev za narodno obrambo (v vidiku klestenja socialnih uslug). Sklepno misel pa je namenil škrbinski svečanosti, ki je po njegovem mnenju sijajen primer kolektivnega spomina. "To zapuščino nam je predočil in zaupal prav John Earle", je dejal di-

Slavonistični govornik Srečko Simčič (foto IG)

Veleposlanik Združenega kraljestva Andrew Page nagovarja množico pred Fakinovo domačijo (foto IG)

Ivo Jevnikar, je izrisal lik moža, čigar življenjska in intelektualna izkušnja sta izhajali iz tragike druge svetovne vojne, njegov pogled pa je bil vedno optimistično usmerjen v prihodnost. Na komenskem večeru sta v spomin na Earla spregovorila Emil Švara, predstavnik Društva izgnancev Slovenije v času druge svetovne vojne, in Stojan Fakin, potomec padalca, na čigar domačiji stoji danes obeležje v Škrbini. Nataša Stanič, ki je v slovenščino preved-

nik Primorskega dnevnika, je podčrtal pokojnikovo zanimanje za različne kulturne in zgodovinske vidike: "Bil je radoveden kot otroci", je dejal Udovič in želel, da bi komaj dokončana in še neobjavljena Earlova knjiga o Trstu kmalu našla založnika. Zgodovinar Gorazd Bajc je spregovoril o Earlovem doprinosu glede zgodovinskega našega prostora v času druge svetovne vojne ter o njegovi strogi intelektualni poštenosti in intelektualnem pogu-

Prisotnost v Škrbini je veleposlaništvo Združenega kraljestva v Sloveniji uvrstilo med svoje redne obveznosti prav zaradi botrovanja Johna Earla. V hladnem jesenskem jutru, ki ga je dodatno ohlajevala kraška burja, je veleposlanik Page pred Fakinovo domačijo ob prisotnosti lepega števila ljudi, vojaških

Hä in sin Johna Earla Arabella in Lawrence ter prevajalka Nataša Stanič (foto IG)

plomat in se spomnil neprikrite Earlove želje, da bi nekoč obhajanje spomina na dogodke iz preteklosti privedlo do katarze sedanjih generacij: tako prečiščenje je veleposlanik, ki zapušča svoj položaj v Sloveniji, zaželel tudi naši matični domovini.

odnos matične domovine do umorjenih padalcev in do tistih, ki so preživeli vse do današnjega časa, saj bi si ti poleg že prejete splošne rehabilitacije nedvomno zaslužili še osebno odlikovanje: dejansko so v času druge svetovne vojne odigrali ključno vlogo v odnosu med zavezniškimi silami

in odporniškim gibanjem na tem operativnem področju. Bodisi v Komnu bodisi v Škrbini je prisotne nagovoril Earlov sin Lawrence (pred Fakinovo domačijo je ob njem stala tudi njegova sestra Arabella). Lawrence Earle se je iz srca zahvalil očetu in prijateljem, veleposlanikom Pagu in Lloyd, Dušanu Udoviču in Ivo Jevnikarju, ki so očetu pomagali pri njegovem prizadevanju glede ovrednotenja spomina na padalce. Očeta bo pogrešal zaradi njegove radodarnosti, razgledanosti, intelektualne širine, zlasti pa zaradi njegove ljubezni do ljudi, do bližnjega. Čeprav je v svojem življenju veliko doživel, je bil vedno željan spoznanja stališč sogovornika, ne glede, ali je bil to njegov soletnik ali mladenič. Izhajajoč iz sporočilnosti škrbinskega srečanja, je Lawrence Earle spomnil na temeljno očetovo upanje, in sicer, da bi narodi bili sposobni odpraviti nekdane razprtije in znali v prihodnosti živeti v sožitju in v pozitivem odnosu do življenja.

Ravno John Earle je želel, da bi slovesnost v Škrbini dejansko odražala to spravno vzdušje; prav zato so bili tudi letos prisotni dijaki devinskega zavoda Združenega sveta. V jutranjih urah pred osrednjo svečanostjo pa je bila v škrbinski cerkvi sveta maša v spomin na padle vse vojne in na pokojna Earla in Simčiča; daroval jo je vojaški kaplan g. Milan Pregelj.

Deželna komisija za Slovence

Ob koncu mandata predlog za nov sistem financiranja manjšine

Novi časi terjajo spremembo v načinu financiranja slovenskih organizacij, skupaj bo torej potrebno premisliti, kako del državnih sredstev iz zakona 38/01 dodeliti na podlagi projektov. Tako bi lahko povzeli sklep ponedeljkovega zasedanja deželne komisije za Slovence, ki deluje na podlagi deželnega zakona 26/2007 in jo vodi deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti. To je bilo zadnje zasedanje pred koncem mandata komisije, saj se bo leta iztekel ob koncu letošnjega leta, medtem pa so pristojni deželni uradi že sprožili postopek za obnovo tega

posvetovalnega organa. V kratkem bo torej predsednik deželnega sveta Franco Iacop sklical zbor slovenskih izvoljenih upraviteljev v krajevnih javnih upravah dežele FJK, ki bodo izvolili tri redne komisarje in njihove suplente, enega za vsako pokrajino. Vsaka od dveh krovnih organizacij, SSO in SKGZ, bo imenovala po tri člane, enega pa deželna šolska komisija. Deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti, ki je predsedoval komisiji, je podal predlog za nov sistem financiranja, po katerem bi polovico sredstev razdelili po starem sistemu, drugo

polovico pa na podlagi projektov. Za goriška in tržaška društva ter organizacije ne bi bilo več financiranja na podlagi manjših zneskov, ampak bi več prejemale Zveze. To pa naj ne bi veljalo za Benečijo. Število primarnih organizacij je ostalo nespremenjeno, kar pomeni, da so pristojni deželni uradi dali negativno mnenje za vse prispelne prošnje. Dokončno besedo ima sedaj deželni odbor predsednice Debore Serracchiani. Predsednik SSO Drago Štoka je predlog odbornika ocenil previdno, a zmerno pozitivno.

/ str. 3
JuČ

S 1. strani

Malo več zaupanja!

Prebivalstvo se stara, stroški za socialno varnost se iz leta v leto višajo. Pomanjkanje rojstev pomeni tudi vse večje staranje delovne sile, ožanje baze obdavčenih prebivalcev, izgubo konkurenčnosti in nižje naložbe. Stanje je še bolj dramatično zato, ker se vedno bolj krepi občutek, da je večina od ljudstva izvoljenih upraviteljev "skupnega dobrega" po-

polnoma neodgovorna in brezvestna, da ne vidijo in morda niti ne vedo, v kakšnih pogojih živijo preprosti ljudje, in se zato niti ne sprašujejo o možnih rešitvah njihovih stisk. Ko bi bili tega sposobni, bi družbene razlike gotovo ne bile tako v nebo vpijoče. Čeprav bi lahko veliko naredili, pomanjkanja zaupanja v prihodnost in skrhanost identitete pa le ni mogoče zdra-

viti z zakoni. Zaupanje v življenje ima namreč opravka z najpreprostejšimi in hkrati najglobljimi vprašanji, ki so prisotna v vsakem človeku; v vprašanji o tem, za kaj je vredno študirati, delati, imeti družino in, konec koncev, živeti. To zaupanje se tudi ne poraja samo od sebe, temveč v srečanju z drugimi. Tako zaupanje tke nove vezi, gradi istovetnost skupnosti, krepi pogum in preganja strah pred življenjem. Kot vse stvari, ki so kaj vredne, tudi ta gotovo nekaj stane. Za kaj pa naj zastavimo življenje, če ne za - življenje?

Povejmo na glas

Ko bi vsi bogataši tega sveta...

Ko bi vsi bogataši tega sveta ravnali tako kot ta v našem zapisu, bi bil svet drugačen, gotovo boljši in lepši. Ko bi vsi med njimi namenili tistim, ki nimajo, nekaj več kot drobtinice, namreč pomemben del svojega dobička, ne bi danes živeli v družbi, v kateri je socialna krivičnost vsak dan večja in proti temu dejstvu ni večjih odporov. Toda dovolj znana in žal resnična je ugotovitev, da bo velblod prej prišel skoz šivankino uho kot pa bogataš v božje kraljestvo, kar pomeni, da bogataš ne bo dal nič od svojega, ga ne bo zanimala stiska drugih, ampak se bo izključno ukvarjal s tem, kako povečati svoje bogastvo in moč. Tako je bilo pred dva tisoč leti in tako je še danes. Pa si oglejmo našega bogataša, za katerega se zdi, da je stopil iz pravljičnice: to je Bill Gates, ustanovitelj Microsofta, ena najpremožnejših oseb tega planeta. Pomenljivo ga predstavimo z njegovim odgovorom na mnenje vodje Facebooka, da bo "povezanost ljudi" rešila svet. Bill Gates je dodal, da spletno omrežje samo po sebi še ne bo rešilo sveta, "za rešitev sveta so potrebna cepiva in zdravila, odprava lakote, še posebej tiste, ki ubija otroke". In tako je že leta 1997 z ženo Melindo ustanovil fundacijo, ki za boj proti revščini letno prispeva skoraj štiri milijarde dolarjev. Vsota ni majhna in je v boju za lajšanje stisk "ubogih" gotovo vplivna. V času, v katerem živimo in v katerem se brezposelnost še naprej povečuje in upokoječnem grozi zmanjševanje pokojnin, mladi pa kot odpisana generacija

odhajajo na tuje, je primer dobrega bogataša vsekakor spodbuden, čeprav nemara prelep, da bi ga bilo mogoče razširiti še na druge premožnejše pa tudi na parlamente, da bi ti vsaj poskušali zaustaviti širjenje revščine. Lahko bi se zganila tudi kakšna banka in se približala revnim svetom in sedaj neobstoječo naklonjenostjo. Toda bogastvo in njegova moč sta nepremakljiva in ne popuščata kljub vsemim zagotovilom, da je največji blagor človeka nebeško kraljestvo tukaj na zemlji. In tako primer Billa Gatesa in še koga ostaja izjema, enkratno čudovita, o tem ni dvoma, vendar le kot potrditev pravila, da je nespametno dati kaj od svojega. Na tem mestu se zato lahko upravičeno vprašamo, kako da je nebeško kraljestvo za bogate sloje tako nezanimivo in neuporabno in je živo ter zaželeno v veliki večini le med revnimi, ali kot je rekel papež Francišek: Bog je v favelah, v revnih velemestnih četrtih. Kot da si stojita nasproti dve rešitvi: na eni strani nebeško kraljestvo in na drugi zemeljsko bogastvo. In kaj je nebeško kraljestvo? To, da si nepopisno srečen, ker deliš svoje dobrine z drugimi. Da si tako srečen tedaj, kadar so srečni tudi drugi, seveda ne le tvoji najbližji. Plačilo za to naravnost je neizmerno, desetkrat naravnost in daleč presega vse zemeljske darove. Toda za to plačilo malokdo ve, razen če ni v njegovo smer iskreno naravnost in začuti, da se do lastne sreče in smisla pride le preko sreče sočloveka in vseh ljudi.

Janez Povše

TRST Zasedanje Sveta evropskih škofovskih konferenc

Krščanska ljubezen je najprej teološko vprašanje, šele nato pa družbeno

Tridnevno srečanje o temi *Pričevanje vere po krščanski ljubezni*, ki ga je Svet evropskih škofovskih konferenc začel v ponedeljek, 4.

novembra, v hotelu Excelsior v Trstu, končal pa v sredo, 6. novembra, v Ogleju, je jasno in glasno zakoličilo oziroma ponovno potrdilo resnico, ki je za Cerkev še kako temeljna in neoporečna, nanjo pa v sedanjem času hude gospodarske krize večkrat pozabljamo. To je, da Cerkev ni samo socialna oziroma dobrodelna ustanova, kot nekateri mislijo, ampak je Božja nevesta, upraviteljica Božje besede v tostranski eksistenci s pogledom na onstransko, večno življenje. Iztočnica simpozija glede cerkvenega socialnega delovanja oziroma glede pojma milosti v smislu krščanske ljubezni se zato ni razvila zgolj v tematike družboslovnega značaja, temveč predvsem teološkega. To je bilo še kako očitno na prvem dnevu simpozija, ko je tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, v vlogi predsednika Komisije Caritas in Veritate (ki deluje v sklopu Sveta evropskih škofovskih konferenc) uvedel posege dveh visokih cerkvenih dostojanstvenikov, in sicer kard. Angela Bagnasca, genovskega nadškofa, predsednika Italijanske škofovske konference ter podpredsednika Sveta evropskih škofovskih konferenc, in kard. Roberta Saraha, predsednika Papeškega sveta Cor Unum, ki je operativni član cerkvene karitativne dejavnosti. Kardinala sta si bila glede odnosa med vero in krščansko ljubeznijo edina v prepričanju, da sta bodisi ena kot druga vzporedni poti, ki cerkveno občestvo vodita do Boga. Kard. Bagnasco je citiral častnega papeža Benedikta XVI., po čigar mnenju "milost predstavlja sestavni del cerkvene misije in je neomajni izraz njene same biti". Genovski

nadškof je namreč izhajal iz dejstva, da je milostljiva ljubezen dovršen izraz vere. Ker je vernik samovoljno odgovoril na Božji klic in zato sprejel vero, ki je lju-

bližnjega: zgovorne so Jakobove besede, po katerih je vera brez dejanja mrtva. Karitativna dejavnost nosi zato v sebi močen evangelizacijski domet.

oskrbo celotne človekove biti pot Božjega sina: se pravi, zasledovati je treba najprej človekovo dostojanstvo. "Milostljiva dejavnost nastane na podlagi osebnega srečanja z Božjo ljubeznijo, ki nas širokodušno in brez vsakršnih računov v veri žene do najprej, da pričamo o Troedini ljubezni", je dejal kard. Sarah.

Temeljni deli, ki sta sestavljali ideološko podstat ne samo iz-

razpravljali o notranjem ustroju in delovanju cerkvenih karitativnih organizacij. Omeniti pa velja poseg g. Roberta Pasettija, ravnatelja Škofijske Karitas, ki je mednarodnim gostom orisal delovanje in uspehe dobrodelne ustanove: zgovoren je podatek, po katerem se tržaška Caritas mora soočiti z vedno večjim povpraševanjem po materialni pomoči. Porast je g. Pasetti opredelil v kar 8,5% v zadnjih dveh letih! Med delegati je slovensko Cerkev zastopal g. Matej Kobal, ravnatelj Škofijske Karitas Koper. "V Sloveniji se morda nahajamo v trenutku, ko je v ospredju zlasti vera: verjetno zunanja znamenja niso taka, da bi kazala, kako bi sploh prejemali 'razne

sem, da bodo tudi novi škofje potegnili z novo silo naprej. Na karitativnem področju prav v teh dneh dokončujemo dokument glede prihodnje strategije slovenske Karitas, ki bo začrtal pot za naprej v smer krepitve naše identitete", je dejal g. Kobal.

Sklepne besede je na koncu drugega delovnega dne izrekel gostitelj, tržaški škof Giampaolo Crepaldi, ki se na te tematike dobro spozna. Njegovo izvajanje sta dopolnjevali razmišljajni kard. Bagnasca in kard. Saraha, saj je cerkveno karitativno dejavnost ukoreninil v teološko strukturo. Nadškof Crepaldi je namreč poudaril celostni domet krščanske ljubezni, saj si Cerkev prizadeva za celostno rešitev človeka: ta edinstvo izhaja iz neločljivosti Troedinega. Krščanska ljubezen je obenem dejavna, saj ta ne pomeni le želiti, ampak tudi spoznati. Resnici se ne moremo upirati, saj krščanska ljubezen izhaja iz Resnice. Teologija krščanske ljubezni je po drugi strani neločljiva

Za mizo Giampaolo Crepaldi, Angelo Bagnasco in Robert Sarah (foto IG)

bezen, jo mora sprejeti za temelj vsakega svojega dejanja. Vere ne sme kristjan doživljati individualistično, temveč kolegialno, cerkveno, složno in v dialogu s sobrat. Drugače postane tudi milost zgolj praksa ali pa čust-

G. Matej Kobal (foto IG)

vo. Dejavno verovati pomeni sočasno nenehno gojiti milostni (to je v najširšem pomenu besede - ljubezniv) odnos do

"Vera se spremeni v ljubezen kot posledica same sebe. Če vera pomeni srečati Gospoda v ljubezni, je vernik avtomatično nagnjen k dejanjem ljubezni", je dejal kard. Bagnasco v homiliji svete maše, ki je bila po popoldanskem zasedanju v Vurnikovi kapeli tržaške škofije. Po mnenju kard. Saraha, ki je v sredo, 6. novembra, v oglejski baziliki ob sklepu tridnevnega srečanja daroval sveto mašo, obstaja v sedanjih sekularizirani družbi težnja po izjalovitvi transcendentalne dimenzije Cerkve in posledičnem uničenju njene tovrstne milostljive misije. Kard. Sarah je brez dlak na jeziku poudaril, da srčika njegovega razmišljanja ni socialne narave, temveč teološke, saj je "milost Božjega izvora". Med napotke, ki jih glede dejavnosti milosti morajo škofje pri svojem delovanju zasledovati, je kard. Sarah uvrstil

vajan omenjenih predavateljev, ampak celotnega tridnevnega simpozija, sta bili pismo o cerkveni karitativni dejavnosti Intima Ecclesiae Natura in enciklika Caritas in veritate. Obe teološki razmišljajni sta nastali izpod peresa častnega papeža Benedikta XVI. Deli nedvomno zakoličita s teološkega vidika tematiko krščanske ljubezni, nakazujeta pa obenem dejanski razpon, v katerem se ta ljubezen udejanja. Tej operativni razsežnosti krščanske milosti je bil posvečen drugi sklop simpozija, ki je bil v torek, 5. novembra, prav tako v Trstu. Bil pa je interne narave, saj so na njem delegati evropskih škofovskih konferenc

Foto IG

milosti", nam je grenko pristavil slovenski delegat, ki je svoje besede uravnal na gospodarsko situacijo, v kateri se nahaja naša matična domovina, in na položaj, v katerem se nahaja slovenska Cerkev. "Naša Cerkev se nahaja dejansko v pričakovanju novih voditeljev in nosi težko dediščino tega, kar se je zgodilo v preteklosti". Prepričan je sicer, da bo ustanova tudi na podlagi zanosa milosti stopila na novo pot. "Za Cerkev na Slovenskem je velikega pomena krovni dokument glede prihodnjega pastoralnega načrta z naslovom Pridite in poglejte, ki ga je Cerkev sprejela v preteklem letu. Cerkev je določila nekaj pomembnih prioritet in prepričan

vo vezana na pravičnost, ki jo izkazuje Cerkevni socialni nauk. Drugače rečeno: gola pravičnost in gola karitativna dejavnost ne zadostujeta prej omenjeni celostni oskrbi človeka (nadškof je citiral papeža Frančiška, ko je zardil, da Cerkev brez Kristusa postane zgolj dobrodelna organizacija). Za poglobljeno reševanje človekovih stisk, med katerimi je revščina med najbolj preečimi, moramo opustiti njihov zgolj sociološki domet in vselej izhajati iz teološkega: boj za pravičnost moramo zakoličiti v Kristusu Odrašeniku, je bil mnenja tržaški nadškof, ki je nato daroval sveto mašo v stolnici sv. Justa.

IG

Deželni svet FJK

Manjšinsko predstavništvo očitno ne sodi v deželno politično kulturo

V deželnem svetu FJK se je prejšnji teden začela obravnavo o reformi volilnega sistema za krajevne uprave, ki ima kot glavni cilj zakoličiti izvolitev županov za največ dva zaporedna mandata. Omejitev je že v veljavi za občine nad 15000 prebivalci, razširila pa naj bi se tudi na tiste, ki imajo manjše število občanov. Skupaj s tem popravkom pa bi bila uvedena še nekatera določila, s katerimi bi bilo v prihodnje potrebno večje število podpisov za predstavitev kandidatnih list, omogočen bi bil dvojni preferenčni glas glede na spol in potek volitev bi bil skrajšan na en sam dan oziroma samo na nedeljo. Na prvi pogled daje celoten osnutek vtis, da gre za zaostreje pogojev za volilno nastopanje. Deželni svetnik SSK in podpredsednik deželnega sveta FJK Igor Gabrovec je že prvi delovni dan 5. stalne komisije predlagal, da bi za slovensko listo, ki nastopa sa-

mostojno, veljal olajšan model tudi na občinskih volitvah, kot je to že predvideno na deželni ravni. V tiskovnem sporočilu je Gabrovec navedel, da je popravek "mišljen predvsem za občinske volitve v Trstu, Miljah in Gorici, kjer je že danes slovensko samostojno nastopanje zelo tvegano, saj volilni sistem penalizira majhna politična gibanja. Narodni manjšini pa mora biti priznana osnovna pravica, da je vsaj minimalno samostojno zastopana v vseh javnih upravah na ozemlju, ki ga naseljuje. Ker je to načelo priznано v deželnem volilnem zakonu, potem ni razlogov, da bi podobna logika ne veljala tudi za krajevne uprave. To nikakor ne oškoduje Slovencev, ki so angažirani v italijanskih strankah in listah, ampak isto njihovo pravico skuša razširiti tudi na tiste, ki se odločajo za samostojno politično nastopanje s slovenskim predznakom". Pri tem je predlagal predsedniku 5. stalne komi-

sije, da v tem smislu povabi na advicijo obe krovni organizaciji. Po splošni reakciji sodeč, se s predlogom predstavnika SSK

Igor Gabrovec (foto IG)

strinja le Svet slovenskih organizacij. Predsednik SSO Drago Štoka je na adviciji v pristojni ko-

misiji jasno podprl predlog Igorja Gabrovca. Predsednik SKGZ Rudi Pavšič pa je pustil odprto vprašanje, ker predlog ne bi bil usklajen v skupnem predstavništvu. Odločno proti predlogu pa je bil deželni svetnik Demokratske stranke Stefano Ukmar, ki je poudaril pozitivne plati vključevanja Slovencev v italijanske vsedrjavne stranke. Nesporna dejstva kažejo, da so danes uspešne tiste manjšine, ki se lahko ponašajo s čim bolj avtonomnim političnim nastopanjem. Ravno na podlagi avtonomije, ki jo uživajo v izvoljenih telesih krajevnih javnih uprav, jim uspeje za manjšino udejanjiti pomembne pravice. Te so na tak način tudi izvzete iz bolj ali manj ostrega ideološkega soodčenja, kot je tudi prav, saj spadajo v sklop temeljnih človekovih pravic. Zaradi tega sta mláčnost in nasprotovanje omenjenemu predlogu nerazumljiva in kažeta na šibko deželno politično kulturo na področju varstva narodnih in jezikovnih manjšin. Še posebno v sedanjih časih, ko je izvolitev Slovencev otežena tudi na listah italijanskih strank.

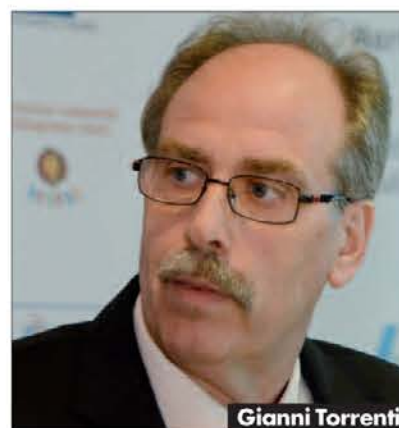
Juč

Z 2. strani

Ob koncu ...

Pomembno pa je predvsem to, da bo do novega sistema razdelitve sredstev prišlo ob dogovarjanju z manjšinskimi subjekti, pri čemer bosta glavni sogovornici Dežele FJK ravno krovni organizaciji. Po prepričanju Štoker so novosti sicer umestne, vendar je treba poskrbeti, da ne bodo oškodovana krajevna društva, ki delujejo na prostovoljni ravni in so pomembni dejavniki ohranjanja in razvijanja slovenske narodne zavesti, in to še posebno na podeželju. Predlog za nov sistem financiranja naj bi tako uvajal delno dodelitev na podlagi projektov, ki se vedno bolj uveljavlja tudi v drugih sklopih. Med drugim je o projektih spregovoril tudi državni sekretar pri Uradu za Slovenstvo in po svetu Boris Jesih, ko je bil gost Sveta slovenskih organizacij. Kako in kdaj bo nov predlog sto-

pil tudi konkretno v veljavo, še ni znano, saj je potrebno še mar-

Gianni Torrenti

sikatero soočenje. O tem bo razpravljala nova deželna komisija za Slovence v prihodnjem letu. Že sedaj pa je jasno, da so tako pristojni deželni uradi kot tudi slovenska civilna družba v FJK poklicani, da začnejo iskanje ravnovesja, ki bo po eni strani ovrednotilo do sedaj ustvarjeno dediščino, po drugi pa popeljalo vsestransko delovanje manjšine v prihodnje čase z novimi izzivi.

INSIEME
AI SACERDOTI

www.insiemeaisacerdoti.it

SKUPAJ Z DUHOVNIKI, SKUPAJ Z NAJŠIBKEJŠIMI.

Včasih sami, včasih skupaj s številnimi drugimi, so škofijski duhovniki vedno na strani najšibkejših, zraven pozabljenih. Jih je 37.000 in vsak dan oznanjajo evangelij ter tako nudijo ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli vsem duhovnikom, predvsem tistim, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi. **DAROVI ZA NAŠE DUHOVNIKE. PODPORA MNOGIM ZA DOBRO VSEH.**

Svoj prispevek lahko daruješ na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00 ali prek portala www.insiemeaisacerdoti.it
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovščine v vaši škofiji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evra na leto.

Več informacij lahko najdeš na spletni strani www.insiemeaisacerdoti.it

Duhovni sopotnik človeka vernika - kristjana

Pomen vzhodnih ikon

Od prvih krščanskih časov je ikona duhovni sopotnik človeka vernika – kristjana. V vzhodni Cerkvi je to ostala do danes. Njen osnovni namen je, da je molitveno sredstvo in sredstvo komunikacije s svetniki ali dogodki, ki jih predstavlja. Ima torej duhovno vsebino. Ikona se nikoli ne dela – piše, kot pravijo ustvarjanju ikone – kot umetniško delo. To tudi ni njen namen. Ikonopisec mora vanjo položiti svojo duhovnost. Če jo ima, bo ta potem izžarevala iz ikone, in če je narejena, kakor mora biti, zaradi svojega vzvišenega pomena in kakovosti ikonopiščevega dela ta likovna mojstrovina postane umetniško delo in lahko doseže celo sam vrh umetniškega ustvarjanja. Teolog in magister zgodovine umetnosti Slobodan Mileusnić, upravnik Muzeja in sekretar Svetega arhierejskega sinoda Srbske pravoslavne cerkve, pravi, da so ikone odraz našega duhovnega stanja: kakršni smo mi, takšne so za nas ikone. To se tudi lahko razbere iz opazovanja ikon skozi zgodovino Srbije.

Sedaj je v Srbiji pa tudi po svetu izredno veliko ikonopiscev kot tudi cerkvenih slikarjev. Tega se lahko veselimo, lahko pa nam to tudi upravičeno vzbuja skrb. Namreč žal velika večina teh ikonopiscev nima potrebne duhovnosti za ikonopisje, pač

zelo bogata. To, kar kopirajo, naj najprej zelo pozorno opazujejo in se v to poglobljajo, da odkrijejo zakonitosti, po katerih je delano. Ko se v tem temeljito poučijo in dosežejo neko stopnjo znanja, potem naj se šele posvetijo lastnemu ikonopisju, drugače v njem sploh ne bodo prepoznavni, ampak bodo ostali ikonopisni rokodelci, kar jih tudi velika večina danes, žal, je.

Nagovoril me je akademski slikar Miloje Mitrović iz Valjeva, ki sodi med najboljše srbske ikonopisce. Takole pravi: "Človek, ki slika ikono, mora najprej dobro poznati svojo vero, potem pa tudi kanonske predpise o ikonopisju. Umetnik mora ikono ustvarjati kot svojo službo Bogu. Če jo opravi dobro, potem dobi umetniško vrednost, pa tudi tisto višjo, ki je mnogo pomembnejša, to je duhovno. Verjetno ne veste, da je najslabši ikonopisec El Greco s

Krete postal na Zahodu najboljši slikar. Že iz tega je jasno, koliko duhovna vrednost ikone presega umetniško vrednost, pa tudi časovno distanco, saj je vez med človeškim in božjim. Če tega nima, te vezi ni!"

Ambrož Kodolja

pa jim je to del zaslužka. Tisti pa, ki pokažejo neko duhovnost in talent, nujno potrebujejo vodstvo pa tudi duhovno spremljanje. Navadno tistim, ki se zanimajo za ikonopisje, svetujejo, naj najprej kopirajo freske pa tudi ikone z ikonostasov, saj je s tem Srbija

V Štandrežu

Zahvalnica in martinovanje

Ob sv. Martinu kmetje pospravijo glavnino poljskih pridelkov in se zahvalijo Bogu za dobro letino. Ob tej priložnosti se tudi malo poveselejo. V Štandrežu je ostalo malo kmetov, več pa je takih, ki

Na vozu ne sme manjkati puran, ki je simbol Štandreža. Med sve-to mašo je župnik Karel Bolčina povabil prisotne, naj večkrat uporabljajo besedo hvala za vse vidne in nevidne dobrate, ki smo jih deležni. Sveti maši je na

nekaj narodnih. Na harmonij je mlade pevce spremljala Tiziana Zavadlav, medtem ko je v cerkvi mešani zbor spremljal na orgle Silvan Zavadlav. Na večer pred zahvalno nedeljo je Prosvetno društvo Štandrež

Foto DP

se z obdelovanjem zemlje ukvarjajo ob drugem delu. Kljub temu je v Štandrežu zahvalna nedelja doživeti praznični dan in tudi verski obredi so slovesnejši. Starejšim kmetovalcem so sledili sinovi, ki skrbijo, da se vsako leto obnovi ta lepa navada, da na trg pred cerkvijo pripeljejo lepo okrašen voz z različnimi zelenjavni in sadnimi pridelki.

trgu pred cerkvijo sledil blagoslov kruha, vina, pridelkov in traktorjev. Vino, ki so ga prinesli domačini, ki gojijo še kakšno "planto" trt, in kruh so nato razdelili med številne prisotne, ki se vsako leto udeležujejo te lepe in bogate slovesnosti. Pred blagoslovom je štandreški župnijski otroški zborček zapel pod vodstvom Lucrezie Bogaro

organiziralo v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič veselo martinovanje, ki se ga je udeležilo lepo število društvenih članov, znancev in prijateljev. Izkušeni kuharji so pripravili specialitete, ki so tradicionalne za Martinovo. Večer je obogatil Marko Brajnik z lepimi fotografskimi posnetki.

DP

Govor na 4. Terčeljevem shodu v Logu pri Vipavi, 20. 10. 2013 (2)

Filip Terčelj in Franc Krašna sta bila umorjena, ker sta se po vojni zavzela za "sodelavce okupatorja"

Slovenci zelo radi poudarjamo, kako smo bili zatirani pod fašizmom in nacizmom, pozabljamo pa, da smo tudi mi izvajali genocide in uničevali narodne manjšine. Ksenofobija med nami ni bila prisotna le med drugo svetovno vojno in po njej, temveč je prisotna tudi danes, tudi v najelitnejših delih družbe. Še pred nekaj leti so predstavniki igralniškega lobija na ves glas opravičevali naložbe v igralniško industrijo, z obrazložitvijo, da bodo negativne posledice te industrije nosili predvsem tujci. Za kakšno "čiščenje" je šlo v va-

seh pod Ratitovcem l. 1945? "Priseljenci iz Tirolske" so bili vsaj trikrat zaznamovani: prvič, ker so "sodelovali z Nemci". Ni jim bilo v prid, da so imeli nemške priimke, poleg tega so bili nekateri med njimi premožni kmetje. Torej so bili ožigosani, kot sodelavci okupatorja, politični sovražniki, razredni sovražniki in "tujci", čeprav so v teh vaseh prebivali že 600 let. Pozabiti ne smemo še na interese likvidatorjev: na pohlep po posedovanju imetja izgnanih, na maščevanje za stare krivice, ki so bile resnične ali namišljene. Nekateri likvidacije so bile pre-

ventivne; zaradi tega, ker so nekateri vedeli za stvari, za katere ne bi smeli vedeti. Po izračunih domačinov je v vaseh Zgornje Danje, Zabrdno, Torca, Ravne, Spodnje Danje in v zaselku Trojar, l. 1945, po končani vojni, živelo 294 prebivalcev. Od teh je v maju, po končani vojni, neznan kam izginilo 18 oseb (6%), konec decembra 1945 pa je bilo v Avstrijo izseljenih 69 oseb (23,4%). Skupno z ostalimi žrtvami se je po končani vojni zaradi revolucionarnega nasilja v teh vaseh prebivalstvo zmanjšalo za okoli 33%. Največ izgub so utrpeli Spodnje

Danje, kjer je po vojni, maja 1945, živelo 132 prebivalcev. V maju 1945 je neznan kam izginilo 11 oseb (8,3%), v decembru 1945 pa je bilo izseljenih devet družin, skupno 59 oseb (44,6%). Med koncem vojne in koncem decembra 1945 se je v Spodnjih Danjah, zaradi nasilja nove komunistične oblasti, prebivalstvo zmanjšalo za 56%. Skozi stoletja se je prebivalstvo v teh vaseh s socialnega vidika razdelilo na "gruntarje" (kmetije, ki so imele zemljo), "kajzarje" (bajtarje) in "gostače". Do tega je prišlo zaradi velikega števila ljudi. Kajzar je dobil le toliko zeml-

je, da je postavil majhno hišo in ob njej uredil vrt. Vsi otroci kajžarskih družin niso mogli postati kajzarji, zato so bili "gostači", brez vsake nepremičnine. Preživljali so se z delom na kmetijah in z rokodelsko obrtjo. Čeprav so ljudje živeli v revščini in smo lahko do take socialne razdeljenosti in neenakosti kritični, pa vendarle vse le ni bilo slabo. Gostači so stanovali pri gruntarjih in kajzarjih, zato je pri nekaterih gruntarskih družinah stanovalo več gostačev z družinami; na eni

kmetiji so lahko stanovali tudi tri, štiri družine. S tega vidika so bile velike kmetije tudi socialna ustanova. Ljudje so imeli na ta način zagotovljeno delo, stanovanje in hrano. Nova oblast pa je seveda imela drugačne poglede: vizijo brezrazredne družbe; organizirala je socialno revolucijo in enakost vseh.

/ dalje
Bogdan Vidmar

Miselna in življenjska podlaga velikega dela (10)

Zapuščina svetega Cirila in Metoda in poslanstvo slovanskih narodov

Sklep

V času, ki ga živimo, se zdi, da so minili konflikti, ki so ogrožali življenje evropskih narodov, in da si želimo živeti složno ter se med seboj podpirati in bogatiti. Obstajajo načrti za različno sodelovanje: ekonomsko, politično, kulturno, znanstveno, cerkveno. Tisti, ki smo sprejeli Cirila in Metoda za zavetnika Evrope, se sprašujemo, kakšno držo naj zavzamemo v teh okoliščinah, predvsem, kakšen naj bo doprinos slovanskih narodov in Cerkva? Res, da ima Evropa, in tudi krščanstvo v njej, dva obraza in dve temeljni misli. Janez Pavel II. je večkrat uporabil besede Vjačeslava Ivanova, ki jih je izrekel po izpovedi vere v baziliki svetega Petra 14. marca 1926, ko se je veselil, da je mogel dihati živo at-

mosfera krščanstva z dvema kriloma pljuč. Toda po tem razmišljanju ob življenju in delu svetega Cirila in Metoda ter o ogromnem zakladu misli, življenja, kulture in duhovnosti, ki jo predstavljajo slovanski narodi v Evropi, bi želel postaviti skromno tezo, da ne gre v Evropi bistveno le za dve krili pljuč, ampak za tri bistvene stvarnosti, pri čemer je tretja, slovanska, prisotna tako v latinskem kot v grškem delu pljuč. V njej ni le to, kar imata grška in latinska kultura in misel, ampak še nekaj globljega, osebnega, trinitaričnega, bogočloveškega. Vendar pa je prav to tretje povezovalno vlogo mogoče najbolj hitro zabrisati ali razvrednotiti. Še vedno je nekatere segmente katoliške in pravoslavne teologije strah odkrivati posa-

mezne slovanske dimenzije duhovnosti, misli in kulture. Sveti Ciril in Metod sta cepila krščansko oznanilo in kulturo prav na te korenine in s tem moremo Slovani prispevati pri integraciji evropskega Vzhoda in Zahoda. V današnjem času, ko na mnogih ravneh opažamo krizo odnosov, izgubo zaupanja v demokratične ustanove in izpolnjevanje zakonov, ko se pod vplivom sebičnega potrošništva in globalizacije šibijo korenine narodnih in duhovnih izročil, je še kako pomembno razmišljati o temeljih naše narodne, kulturne in duhovne samobitnosti ter se podati ki novi inkulturaciji, ki pa bo tako kot prva upoštevala tudi stare korenine, značaje in pridobitve. Predstav in želja nekdanjega mesijanizma ni treba zatreti, raz-

vrednotiti in potlačiti, ampak jih spremeniti v dinamično ustvarjanje družbe, v kateri bodo mogli zaživeti naši osebni in narodni potenciali. Namesto izključevanja, nasilja in nezanimanja moramo graditi odnose v družbi, prinašati staro in novo ter upoštevati posamezne osebe in tisto, kar je potrebno za skupnost. Mo-

ralno in duhovno izpraznjen pluralistična Evropa kliče po pristni človeškosti in skupnosti. Slovanska misel in kultura želita spremeniti kulturo stvari v osebo kulturo in po svobodnem sprejetju Kristusovega odrešenja in njegove bogočloveškosti, ki predstavlja povezavo na vseh ravneh. Še posebno pa velja to za zблиževanje in povezovanje med katoličani in pravoslavnimi. Misijon svetega Cirila in Metoda je nastal, ko Cerkvi še nista bili ločeni in sveta brata sta upoštevala obe duhovni in teološki tradiciji. Papež Janez Pavel II. pravi, da "sta nekak člen edinosti ali duhovni most med vzhodnim in zahodnim izročilom, saj se obe stekata v eno samo veliko izročilo vesoljne Cerkve". (Janez Pavel II., Okrožnica Apostola Slovanov, št. 20) V zadnjih desetletjih se ob poglobljanju v njuno misel in izročilo krepijo prizadevanja sestrskih Cerkva Vzhoda in Zahoda, da bi z dia-

logom, molitvijo in poznavanjem drug drugega zopet prišli do polne edinosti, za katero je prosil Kristus pri zadnji večerji in je tudi huda rana med slovanskimi narodi in tradicijami. Seveda ta edinstvo ne bo zlitje in prevlada enega nad drugim, ampak srečanje v resnici in ljubezni, ki ga navdihuje Sveti Duh. Papež daje v tej smeri lepo spodbudo: "Ciril in Metod sta po svoji osebnosti in delu lika, ki v vsakem kristjanu zbujata veliko 'domotožje po edinosti' med sestrskima Cerkvama Vzhoda in Zahoda". (Janez Pavel II., Okrožnica Apostola Slovanov, št. 27) Ta prizadevanja pa se morajo odpreti temeljni težnji vsega človeštva, da bi prišlo do edinosti in občestva, da bi mogli na vsem planetu živeti človeka vredno življenje. V tej smeri je drugi vatikanski koncil predstavil nalogo Cerkve, da je v "Kristusu nekaj zakramenta, to je znanje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinstvo vsega človeškega rodu". (C 1)

/ konec
Primož Krečič

Kratke

Telovadni tečaj v Domu F. Močnik v Gorici / Malce drugačen uvod v sprostivne urice

Ko se v jesenskih dneh vlaga začne zajedati v ne ravno mlade sklepe, tako da le-ti začnejo nevarno škripati, se v Domu Franc Močnik, ob cerkvi sv. Ivana v Gorici, začne telovadni tečaj, na katerega zahajajo gospe, ki rade preživljajo svojo "drugo mladost"

dejavno, ob mnogih zanimanjih. Letos so se prvič zbrale v sredo, 6. novembra, in ker je bila njihova vaditeljica prof. Maja Leban, ki jim vselej tako potrpežljivo stoji ob strani, zadržana, so sklenile malce drugače začeti razgibalno sezono. Tako so se v res lepem sončnem dnevu s pospešenim korakom odpravile na Kostanjevico in uživale razgled na Gorico in bližnjo okolico. Da bi pa ta nenadejana "ekskurzija" ne ostala le pri telesni krepitvi, so poskrbele še za kanček dušnega napoja. Mladi, uslužni pater franciškan jih je pospremil v kostanjeviško božjepotno cerkev Gospodovega Oznanjenja Mariji - tam so slučajno srečale dr. Karla Bonuttija -, katere začetki segajo v l. 1623, ko je grof Matija Thurn dal na tem gričku zgraditi cerkvico, kamor so prenesli Marijino podobo. K Mariji so se verniki zatekali s svojimi molitvami in prošnjami. Po strnjem zgodovinskem opisu tega božjega hrama, ki je zelo priljubljen pri tukajšnjih prebivalcih tostran in onstran včasih pristotne meje, so si telovadke ogledale še kripto, v kateri čakajo na vstajenje člani francoske kraljevske družine Bourbonov. Ko je bila julija l. 1830 revolucija v Franciji, so jih namreč pregnali s prestola in iz domovine. Najprej so zatočišče našli na Skotskem, nato na Češkem, nazadnje pa so l. 1836 prišli v Gorico, ker jih je sem povabil grof Coronini. Poleg kralja Karla X. (1757-1836) v grobnici počiva še pet članov kraljevske družine, v niši pred grobnico pa dvorni minister, ki je kralja spremljal v pregnanstvo.

Po tem bežnem vpogledu v oddaljene zgodovinske dogodke so se gospe lahkah nog odpravile spet v Gorico, zadovoljne, da so prvi telovadni popoldan preživele izven sten "telovadnice". / IK

V Gradišču zaprli sporni center za pribežnike

Po dolgih, bolj ali manj žolčnih razpravah, številnih manifestacijah in kar nekaj uporih so prejšnji teden zaprli zbirni center za pribežnike v Gradišču. 5. novembra je notranje ministrstvo odredilo preselitev še zadnjih oseb, ki so bile zaprte v nekdanji kasarni "Polonio", v kateri naj bi bili življenjski pogoji izredno težavni. Po zadnjih uporih pa je bilo več prostorov tudi hujo poškodovanih. Ista usoda je doletela tudi druge zbirne centre po Italiji in v nič kaj boljšem stanju ni niti ostalih osem struktur. Kako bo v prihodnje, pa ni še dano vedeti. Z Viminala je prišla novica, da bodo center v Gradišču popravili v šestih mesecih, a gotovih datumov ni. Najbolj verjetno je, da si bo sedanja vlada vzela čas za resen premislek o tem žgočem vprašanju ravnarja s sicer ilegalnimi priseljenci, a predvsem z osebami, ki imajo pravico do človeškega dostojanstva. / JuČ

Vabilo na srečanje zbiralcev stare vojaške opreme

Društvo Soška fronta Nova Gorica (ul. Nikole Tesle 19, 5290 Šempeter, www.drustvo-soskafronta.si) vabi na "15. srečanje s preteklostjo", srečanje zbiralcev stare vojaške opreme in drugih starin, ki bo 17. novembra 2013 med 9. in 14. uro v športnem centru HIT v Šempetru pri Gorici. Na srečanju se bodo predstavili: Društvo Soška fronta Nova Gorica in sekcija "GSR2", Cooperativa Grande Guerra FVG - Sentieri di Pace iz Trsta, AC Isonzo iz Gorice, Društvo Prijatelji Dolomitov z Dunaja, Društvo SANG (soft air) iz Nove Gorice, Združenje lastnikov starih vojaških vozil iz Gorice, Fundacija poti miru iz Kobarida in Park vojaške zgodovine iz Pivke.

Društvo bo pripravilo priložnostno razstavo skulptur Sergia Pacorja iz Gorice, ki svoje umetniške izdelke vari iz vojnih ostankov, ki jih nabira po nekdanjih bojiščih Soške fronte; izdelke je razstavljal na

več kot petdesetih samostojnih in skupinskih razstavah. Ob tej priložnosti bo med 9. in 15. uro odprta tudi stalna razstava "Šempeter in okolica med 1. svetovno vojno" v bunkerju pod pošto na Vrtojbenski cesti 21 A v Šempetru.

Niz razstav o Paolu Cacci Dominioniju

Gorica je uvedla praznovanja 100-letnice začetka prve svetovne vojne z nizom razstav, posvečenih Paolu Cacci Dominioniju, vojaku, arhitektu in poliedričnemu umetniku, ki se je rodil v Lombardiji, kar 30 let pa je preživel na Goriškem, saj je bil (po izkušnji vojne) zelo navezan na naše kraje. Poleg razstave, ki so jo 4. novembra odprli v galeriji Dora Bassi, so njemu posvečene tudi razstave v palači Lantieri na trgu sv. Antona (do 29.11.), v državni knjižnici v ul. Mamelin in na železniški postaji v Sredipolju (do konca novembra), na sedežu prefektore (do 15.12.), v pokrajinskem muzeju v goriškem grajskem naselju in v kasarni Berghinz v ul. S. Rocco 180 v Vidmu (do 6. januarja). Informacije: arh. Marianna Accerboni, tel. 335 6750946.

SV. IVAN V GORICI Zahvalna nedelja v Slovenskem pastoralnem središču

"Vse, kar imamo, nam je podarjeno"

"Vsak dan prosimo, vsak dan prejemo, zakaj se ne bi vsak dan tudi zahvaljevali?", je pri maši v cerkvi sv. Ivana v Gorici v nedeljo, 10. novembra, poudaril župnik Marijan Markežič. Pri tradicionalni zahvalni maši se je zbralo veliko ljudi, posebno razveseljivo je bilo videti številne otroke in mlade, ki so pod vodstvom skrbnih katehistinj s petjem in molitvami tudi pomagali oblikovati obred. G. Marijan je večkrat ponovil, da je naše življenje podobno vlaklu, ki drvi skozi postaje in predore. Dobro je, da med potovanjem drug drugega podpiramo, da znamo drugega prositi, mu reči oprostite in se mu zahvaljevati. "Za nas je velika sreča, da nam Bog zagotavlja, da bo zadnja postaja večna sreča". Tam bodo veljale "drugačne kategorije": koliko dobrega smo naredili, koliko smo bili potrpežljivi, koliko smo bili hvaležni za to, kar smo prejeli v življenju od Boga in od bližnjega. Zahvalna nedelja nas vsako leto spominja, da je vse, kar imamo, podarjeno. "Zato smo dolžni razvijati razsežnost hvaležnosti". Hvaležnost nas vzgaja tudi k odgovornosti. Vsi znamo zahtevati, "za zahvalo pa je, kot da bi nam zmanjkalo moči in besed". Zgovorna je morda ne povsem izmišljena zgodbica o kmetih v vinorodnem kraju, ki ob slabem vinu pravijo: "Takega nam je dal Bog", za dobro vino pa pravijo: "Takega smo pa mi pridelali". V stiski prosimo, ob uspehu pa vse zasluge pripisujemo lastnim

spособnostim. Za kristjana bi morala biti hvaležnost nekaj samo po sebi umevnega. Zahvalno nedeljo praznujemo samo enkrat na leto, žalostni kristjani pa bi bili, ko bi menili, da smo se s tem dnevom oddolžili Bogu za vse leto. "Hvaležnica mora postati vsak naš dan, vsak naš trenutek". Svojih čustev ne moremo izražati s plačo ali napitnino, nobena stvar ne more nadomestiti besede, ki nič ne stane, a z njo lepo izrazimo svojo hvaležnost. Tudi družinska sreča je v veliki meri odvisna prav od te medsebojne dolžnosti hvaležnosti. "Srečna je družina", v kateri so se otroci naučili reči

hvala tistemu, ki se zanje žrtvuje ves božji dan, družina, v kateri se mož zahvaljuje ženi in žena možu. "Človek potrebuje sonca, potrebuje takih žarkov bolj kot kruha". Človek hoče najprej spoštovanje in dostojanstvo. "Bog nas spoštuje in vabi, da s svojimi dejanji in besedami gradimo skupaj z njim njegovo kraljestvo". Mladi, ki se pripravljajo na zakrament sv. birmo, so se Bogu zahvalili za mir, za starše, učitelje in duhovnike, za mladost, sadove zemlje in delo, za dar življenja in

vere; katehistinja Mirjam Bratina pa se je v imenu vse župnijske skupnosti zahvalila za slovensko duhovnjivo in naše duhovnike. Še posebej je Bogu izrazila hvaležnost za g. Marijana - prejšnjo nedeljo je praznoval rojstni dan -, ki vestno in požrtvovalno skrbi za skupnost, "da bi še veliko let zvesto opravljal svoje poslanstvo". Po Zahvalni pesmi, tik pred koncem maše, se je župnik, ob katerem je somaševal msgr. Cvetko Žbogar, iz srca zahvalil najprej bolnikom in ostarelim, "ki darujejo svoje trpljenje, bolezen in molitve za duhovni napredek duhovnije"; nato pa še vsem tistim, ki lepšajo bogoslužje, organistom, pevcem in njihovim voditeljem, tistim, ki krasijo in čistijo cerkev in okolico. "Prav je, da pomislimo, kako bi lahko vsak izmed nas še kaj več napravil za to naše skupno dobro".

Po blagoslovu so se udeleženci maše zbrali v bližnjem Domu Franc Močnik, kjer so ob obloženih mizah v prijetnem druženju proslavili g. Marijana. S penečo rebulo so nazdravili nje-mu, pa tudi srebrnoporočence-ma Ani in Andreju Fajtu, ki se že veliko let razdajata za dobro skupnosti pri sv. Ivanu. Prav skupnosti je posebno dragocen dar, za katerega smo lahko prav vsi člani duhovnije hvaležni Gospodu. / DD

Zasedanje v prostorih goriškega občinskega sveta

"EZTS GO bo uspešen, če bomo vanj verjeli občani treh občin"

Na zasedanju Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje, ki je potekalo v ponedeljek, 11. t. m., v prostorih goriškega občinskega sveta, so določili tri 'pilotne' ukrepe, s katerimi pridobiti evropska sredstva za celotne teritorialne naložbe, ki zadevajo cilj celostnega razvoja ekonomskih in infrastrukturnih virov ter skupnih storitev na območju EZTS GO oziroma na čezmejnem goriškem prostoru. Na tak način se, po besedah člana EZTS Bernarda Spazzapan, sedaj to združenje, v katerem sodelujejo tri obmejne občine, Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba, pripravljajo na novo programsko obdobje 2014-2020. Pri tem je seveda pomembno, da se pravilno ugotovi, katere so prioritete, ki jih določa Evropa in bodo torej deležne evropskih sredstev.

Na sredstva za celotne teritorialne naložbe bo EZTS GO

ciljal s tremi prednostnimi projekti, ki zadevajo različna področja. Za področje kulture in prostorskega razvoja bodo pripravili prednostni projekt Isonzo-Soča, ki ima namen ovrednotiti pokrajino ob reki Soči, razviti turizem in promocijo čezmejnega območja, obnoviti in ovrednotiti nekdanjo hišo Fogar ob Pevskem mostu ter vključitev posoškega področja v seznam Unescove dediščine "Tentativ". Drugi prednostni projekt poimenovan "Železniško vozlišče Gorica - Nova Gorica - Šempeter-Vrtojba" in za deva področje prevoza, ima kot cilj oživitve omenjenega vozlišča za izboljšavo prevoznih sistemov ter s končnim ciljem gospodarske oživitve čezmejnega prostora. Tretji prednostni projekt, ki nosi naslov "Čezmejno zdravstvo", zadeva področje zdravstva in ima kot glavni cilj izgradnjo mreže čezmejnih zdravstvenih storitev, v prvi vr-

Bernard Spazzapan

sti čezmejno porodnišnico in strukture za duževno zdravje ter boj proti socialni izključenosti. Delo EZTS GO, o katerem je mogoče dobiti informacije tudi na spletni strani www.euro-go.eu, je v preteklih mesecih potekalo v šestih odborih, ki so

obravnali področja urbanistike, zdravstva, kulture in izobraževanja, energetike, športa in prevoza. Vsi odbori so imeli več sestankov in izoblikovali strateške cilje, iz katerih so potem določili tri 'pilotne' ukrepe.

Bernard Spazzapan, ki predseduje odboru za zdravstvo, je v komentarju izrazil zadovoljstvo, da delo EZTS GO prehaja na bolj konkretne vsebine. Kljub temu da je v javnosti navdušenje nad združenjem nekoliko upadlo, pa vsekakor predstavlja eno resnejših sredstev za goriško čezmejno področje in ga je v svoj program vključila tudi sama predsednica Deževe FJK Debora Serracchiani. Pri tem gre podčrtati tudi besede predsednika EZTS Roberta Goloba, ki je mnenja, da bo EZTS GO uspešen toliko, kolikor bodo vanj verjeli občani vseh treh občin.

Programski dokument bo sedaj romal v občinske svete, ki bodo o njem obveščeni. Občine bodo morale vplačati po statutu določeni delež in prav ta finančna dotacija je dokaz, da mislijo v EZTS nadaljevati resno in zavzeto.

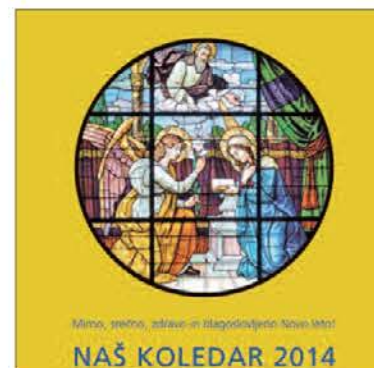
JuČ

Stenski koledar Zadruga Goriška Mohorjeva

Izšel je Naš koledar 2014

Pred nekaj dnevi je iz tiskarne Grafica Goriziana prišel stenski Naš koledar 2014, ki ga je tudi letos izdala in založila Zadruga Goriška Mohorjeva. Tokrat ga krasijo odlični fotografski posnetki (prispeval jih je Foto atelje Pavšič Zavadlav iz Solkana) vitraž iz Marijine bazilike

na Sveti Gori, narodnem primorskem svetišču, ki povezuje ljudi z obeh strani meje. Koledar prinaša posodobljene naslove in telefonske številke dekanjskih in župnijskih uradov na Tržaškem, Videmskem in Goriškem, zraven so tudi podatki koprške škofije in večjih obmejnih župnij.

NAŠ KOLEDAR 2014

Objavljeni so tudi kontaktni mejnih krajev in Sloveniji).

Po večeru s pisateljem še slavnostni koncert v soboto, 16. novembra

Za uvod v jubilejno praznovanje večer z Borisom Pahorjem

Doberdob praznuje v letošnjem letu pomembno kulturno obletnico: pred 45 leti je bil namreč ustanovljen SKD Hrast: ustanovni občni zbor je potekal 14. oktobra 1968. Doberdobsko društvo je že od takrat postalo okrilje za številne kulturne prireditve in dogodke. In v sklopu letošnjega jubileja je doberdobsko društvo v sodelovanju z doberdobsko župnijsko skupnostjo pripravilo prejšnjo sredo, 6. novembra, odlično obiskan večer s tržaškim pisateljem Borisom Pahorjem.

Župnijsko dvorano v Doberdolu so do zadnjega kotička napolnili številni domačini, predvsem je bilo veliko mladih obrazov, ki so pozorno prisluhnili pričevanju stoletnega literata, ki se je v 20. stoletju predrzno uprlo vsem trem totalitarizmom. S pisateljem se je pogovarjala prof. Tatjana Rojc, izhodišče pogovora pa je bila monografija *Tako sem živel*, ki prinaša podrobno Pahorjevo življenjsko zgodbo in postavlja njegovi življenjski zgodbi tudi širše okvire burnega dogajanja na našem območju. Avtorica monografije je prof. Rojc. Doberdobski večer je po uvodnih besedah predsednika SKD Hrast Claudia Perica obogaten glasbena točka violončelista Jurija Lavrenčiča, mladi člani gledališke skupine društva Hrast pa

so s prebiranjem odlomkov iz publikacije ustvarili prav posebno rdečo nit za celotni večer. Pisatelj se je posebej zaustavil pri vsakem od svojih treh "NE", ki jih je izrekel v življenju: požig

vrnili in ki so prav tako vredni spomina. "Moja usoda je usoda vseh, ki so bili zaprti v taboriščih, podtaboriščih in zaporih. Jaz sem samo predstavnik vseh, ki smo te krutosti doživeli. Žal jih

lijanska fašistična taborišča. Ob sklepu večera je MePZ Hrast gostu in vsem prisotnim zapel Vrabčevo Zdravljico, pisatelj pa se je potem prepustil navdušenim poslušalcem ter se z njimi slikal in jim podpisoval knjige.

Petinštiridesete obletnice društva Hrast pa se bodo v Doberdolu spomnili še z enim dogodkom, s celovečernim koncertom istoimenskega mešanega pevskega zbora, ki bo v domači župnijski cerkvi sv. Martina v Doberdolu v soboto, 16. novembra, ob 20.45. Doberdobski pevski zbor pod taktirko Hilarija Lavrenčiča bo v domači cerkvi predstavil spored nabožne polifonije, a tudi lahkotnejših ljudskih pesmi. Vabilo na skupno praznovanje pomembnega jubileja je tako odprto vsem ljubiteljem zborovskega petja in vsem ostalim prijateljem.

Foto MP

Narodnega doma, leta služenja v vojski, aretacija doma v Trstu in taboriščna leta ter nazadnje svobodomiselnost tudi v odnosu do stališč socialistične Jugoslavije. Tudi tokrat, tako kot ob vsakem javnem nastopu, Pahor seveda ni pozabil na nekaj ključnih poudarkov: kritično ost je obrnil proti odnosu Italije do njenega posega v času prve svetovne vojne. "Italijani takrat niso osvobodili italijanskih območij, ampak so se šli invazije krajev, kjer je živel drug narod", je dejal Pahor. Hkrati se je pisatelj spomnil tudi vseh tistih, ki se iz taborišč niso

množi niso preživeli. Spomnite se predvsem tistih, ki se niso vrnili", je dejal Pahor in ob tem posebej podčrtal, da iz kolektivnega spomina ne smejo izginiti ita-

AC

SKD HRAST
priveja
ob 45. obletnici delovanja društva
celovečerni
JUBILEJNI KONCERT MePZ HRAST
v soboto, 16. novembra, ob 20.45
v župnijski cerkvi sv. Martina v Doberdolu
Prisrčno vabljeni!

Zveza slovenske katoliške prosvete 55. revija pevskih zborov Cecilijanka 2013

Letošnja pevska revija Cecilijanka bo 55. po vrsti. Po tekalu bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v soboto, 23. novembra, s pričetkom ob 20.30 in v nedeljo, 24. novembra, s pričetkom ob 17. uri. Posvečena bo pesnici Ljubki Šorli ob 20-letnici smrti. Skupno bo nastopilo 18 zborov iz Goriške, Tržaške, Benečije, Koroške in Slovenije. V soboto bodo nastopili: MePZ Rupa-Peč

(zborovodja Zulejka Devetak), Vokalna skupina Lipa iz Velikoveca - Koroška (zborovodja Dominik Hudl), MePZ Mačkopolje (zborovodja Matej Lazar), Oktet Vrh - Branik (zborovodja Simon Ličen), MePZ Mirko Špacapan - Podgora (zborovodja Peter Pirih), MoPZ Mirko Filej - Gorica (zborovodja Zdravko Klanjšček), MePZ Štandrež (zborovodja Goran Ruzžier), MoPZ Jezero - Doberdob (zborovodja Zulejka Devetak), MePZ F. B. Sedej - Šte-

verjan (zborovodja Aleksandra Pertot). V nedeljo: MePZ Lojze Bratuž - Gorica (zborovodja Bogdan Kralj), MoPZ Srečko Kumar - Kojško (zborovodja Alessandro Sluga), Mižež Le note aligre - Ronke (zborovodja Marta Furlan), MoPZ Fantje izpod Grmade - Devin (zborovodja Herman Antonič), MePZ Hrast iz Doberdola (zborovodja Hilarij Lavrenčič), MoPZ Štmaver (zborovodja Nadja Kovic), Barški oktet - Bardo (zborovodja Davide Clodig), MoPZ Anton Klanjšček - Miren (zborovodja Zdravko Klanjšček), DVS Bodeča neža - Vrh Sv. Mihaela (zborovodja Mateja Černic). V soboto bo pred pričetkom programa spregovorila Alessandra Schettino, ravnateljica Slo-

venskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice, v nedeljo pa predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete Franca Padovan. Vstop bo prost. Zveza slovenske katoliške prosvete se zahvaljuje goriški občini in pokrajini za pokroviteljstvo, Javnemu Skladu za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, Fundaciji Goriške hranilnice za finančno podporo. Zahvala za sodelovanje gre Svetu slovenskih organizacij. Posebno se še zahvaljuje vsem dirigentom in pevcem, ki vsako leto oblikujejo revijo, društvom, včlanjenim v Zvezo, in njihovim članom, ki prostovoljno sodelujejo in s svojim delom pripomorejo, da se revija vsako leto lahko dobro izteče.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA

CECILIJANKA 2013
55. REVIJA GORIŠKIH PEVSKIH ZBOROV

sodelujejo tudi zbori iz tržaške in videmske pokrajine ter Koroške in Slovenije

posvečena je pesnici
LJUBKI ŠORLI
ob 20-letnici smrti

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž
sobota, 23. novembra 2013, ob 20.30
nedelja, 24. novembra 2013, ob 17. uri

Revija poteka pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajinske uprave, ob podpori Javnega Sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, Fundacije Cassa di Risparmio iz Gorice in v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij.

Alexander Gadjev zmagal v Benetkah

Alexander Gadjev, učenec SCGV Emil Komel, je v soboto, 9. novembra, zmagal na prestižnem 30. državnem klavirskem tekmovanju Premio Venezia v slovitem gledališču La Fenice v Benetkah. Tekmovanje je namenjeno vsem diplomantom v š. l. 2011/12 na italijanskih konservatorijih z najvišjo oceno (10/10 ali od 105 do 110/110). Alexander je diplomiral na konservatoriju Bruno Maderna v Ceseni z najvišjo oceno, pohvalo in posebno omembo. Na končnem koncertu v nabito polni veliki dvorani beneškega teatra je Alexander izvedel Chopinovo Balado v f molu op. 52 in Sonato op. 83 št. 7 v B-duru Sergeja Prokofjeva. Zmaga je velik uspeh tudi za šolo Komel, saj je Alexander zrasel v učilnicah Centra v prestižnem klavirskem oddelku, ki ga vodi pedagog prof. Sijavuš Gadžijev, Alexandrov oče. Iz njegovega razreda je leta 2010 že prejel isto nagrado tudi mladi Giuseppe Guarrera. Šola Komel je tako postala edina glasbena ustanova v Italiji, ki je bila kar dvakrat odlikovana s tako pomembno nagrado na odru gledališča La Fenice. Alexandru in vodstvu šole iskreno čestitamo!

Obvestila

Maša v spomin na dr. Mirka Špacapana bo v soboto, 23. novembra 2013, ob 19. uri v župnijski cerkvi v Pevmi. Maševal bo gospod župnik Marijan Markežič; med mašno darjvijo bo pel Mešani pevski zbor Podgora. Vabljeni!

Prosvetno društvo Štandrež vabi člane društva na letni občni zbor, ki bo v četrtek, 14. novembra 2013, ob 20.30 v mali dvorani župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu. Dnevni red: pozdrav, tajniško poročilo, poročilo odgovornih za posamezna področja, blagajniško poročilo, predsedniško poročilo, pozdravi gostov, poročilo nadzornega odbora, razrešnica staremu odboru, volitve novega upravnega in nadzornega odbora, razno.

V župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu bo v nedeljo, 17. novembra 2013, ob 17. uri tretja predstava Abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2013 v organizaciji Prosvetnega društva Štandrež. Tokratni gost bo Gledališče DPD Svoboda Loška dolina, ki bo uprizorilo komedijo Johna Chapmana in Rayja Cooneyja Ne zdaj, srček... v režiji Boruta Zakovška. Vabljeni!

V sklopu projekta "po rekah in po vodah Slovenije" SKRD Jadro iz Ronk v sodelovanju s CTS prireja enodnevni izlet s kosilom na Brezje, v Radvljico, Kropo, Kamno Gorico in Vrbo v nedeljo, 17. novembra 2013. Za informacije in prijave lahko pokličete na telefonsko številko 0481 82273 (Roberta ali Sara).

KRUT in Društvi slovenskih upokojencev za Goriško in Tržaško vabijo člane in prijatelje na kulturno-pevsko prireditev Starosta mali princ, ki bo v nedeljo, 17. novembra 2013, ob 17. uri v Kulturnem domu v Gorici. Udeleženci se pred koncertom lahko odpeljejo z lastnimi sredstvi do Cerja, kjer bo okrog 14.30 obisk spomenika in muzeja. Po ogledu bo odhod v goriški Kulturni dom. Informacije na telefonski številki 0481 532092 in 040 360072 (Krut).

Števerjanska sekcija Slovenske skupnosti sklicuje občni zbor v petek, 22. novembra 2013, v prvem sklicanju ob 20. uri in v drugem sklicanju ob 20.30 v župnijskem domu Frančišek B. Sedej v Števerjanu. Vabljeni!

Prosvetno društvo Rupa-Peč vabi letošnje izletnike na Portugalsko v torek, 19. novembra 2013, ob 18.30 v društvene prostore v Rupi. Ogleдали si bomo slike in podoživeli lepe trenutke.

Kmetija Aleš Komjanc obvešča, da je začela pridelovanje novega oljčnega olja. Vabi na brezplačno degustacijo raznih oljčnih olj z možnostjo nakupa - Jazbine 35 - Števerjan.

Poštena gospa nudi oskrbo starejših v obliki izmenjave. Tel. št. 003865 2386744.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Nudim pomoč pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 40606915.

Po potrebi čistim in likam. Sem poštna in natančna. Tel. št. 00386 70777512.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otroka ali starejšo osebo, pokličite na tel. št. 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovenščine in varstvo. Tel. št. 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva dela: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. št. 0038641885539.

Prispevke za SCGV Emil Komel v spomin na ravnateljca prof. Silvana Kerševana lahko nakažete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvu SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Cestitke

Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana je na šestem mednarodnem tekmovanju "Repassage fest" v kraju Ub v Srbiji, za predstavo "Umor v vili Roung", prejela prvo nagrado za najboljšo predstavo, režiser Franko Žerjal pa je prejel nagrado za najboljšo režijo. Za ponoven izreden uspeh čestita celotnemu dramskemu ansamblu Zveza slovenske katoliške prosvete.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 15.11.2013 do 21.11.2013)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 15. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 16. novembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 17. novembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 18. novembra (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in zabavna glasba - Zanimivosti iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Naši zbori pojo - Obvestila.

Torek, 19. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Ultrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ledene dobe in ledeniki I. del - Izbor melodij.

Četrtek, 21. novembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila.

KATOLIŠKA KNJIGARNA GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

KNJIŽNA ZBIRKA GMD ZA LETO 2014

PREDSTAVITEV BO

v ponedeljek, 18. novembra 2013, ob 17. uri

v galeriji Ars, Travnik 25, Gorica

Toplo vabljeni!

SNG NG / Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega

Vihar čustev v Nevihti Ostrovskega

Dolgotrajno ploskanje in odobravalni vzkliki so v petek, 8. novembra 2013, zelo zgovorno pričali, kako so abonenti Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in priložnostni gledalci navdušeno sprejeli gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega, ki je na velikem odru novogoriškega umetniškega hrama odigralo dramo Aleksandra Nikolajeviča Ostrovskega (1823-1886) *Nevihta* (izdana je bila l. 1859), v režiji Jerneja Lorencija. Ob sodobnem Lorencijevem režijskem pristopu delo povsem ohranja duha strogega, togega reda, ki je vladal v obogatelih trgovskih družinah na ruskem podeželju, kjer so bila ljubezenska čustva podrejena denarnim poslom in kjer so bili otroci brez pravic in so mlade neveste morale biti skrajno pokorne taščam in seveda možem. Pri tem so morale osebno svobodo in skrite želje o ljubezni potisniti globoko vase, saj so bile "ujetnice" na moževem domu, kamor so zašle po neizpitenih mladostnih sanjah. Taka je usoda Katherine Kabanove, mlade protagonistke iz *Nevihte*, ki je vključena v jalov zakonski jarem s Tihonom Kabanovom, možem, popolnoma v oblasti svoje matere Marfe. Zaradi teh utesnjujočih zakonskih spon se prepusti prekipajočim ljubezenskim strastem v naročju tihega, izobraženega Borisa, navajenega Moskve, kljub zavesti, da ji bo zaradi tega še bolj hudo, saj bo zaznamovana, zasramovana, in da jo bo ta pregreha pogubila. Iz te usodne ujetosti, ob prisilnem Borisovem odhodu v Sibirijo, vidi izhod le tako, da se vrže v Volgo, saj je boljše biti v grobu, na katerem spomladi rastejo pisane rože, kot živeti zaprta "v grobu" med stenami doma. Tragični usodi marsikaterega literarnega in dramskega lika iz ruske književnosti se pridružuje še ta lik mlade ženske, ki ga je čudovito iz-

risala igralka Nika Rozman. Za vlogo Katherine je prejela nagrado za mlado igralko/igralca na lanskem 47. Borštnikovem srečanju. V utemeljitvi je strokovna komisija zapisala tudi: "doslednost, s katero Nika Rozman v *Nevihti* utelesi Katerino, je naravnost osupljiva. Od začetka pa do konca uprizoritve obvladuje vlogo, ne da bi se pri tem kakor koli 'zaprla' (...) Njena tragičnost ni nekak, kar bi gledalcu dovoljevala distanco, temveč ga presune tukaj

in zdaj". Predstava *Nevihta*, v novem prevodu Tatjane Stanič, ki ga v celoti prinaša gledališki list, in v Lorencijevi režiji je na Borštnikovem srečanju prejela veliko nagrado festivala za najboljšo uprizoritev. V utemeljitvi piše tudi: "Ključni adut uprizoritve je v ujetosti izvedbenega ravnovesja, ki se od izvirne zgodbe inteligentno distancira, a obenem izkazuje do nje izjemno spoštovanje in odločno refleksijo. Temelj dogajalne pretočnosti izhaja iz izjemne ansambelske povezanosti, ki vsekozi nadzorovano ostaja na tanki liniji med samoironijo, popolnim stapljanjem z vlogo in zmoglostjo vpogleda v dane situacije s (streznenim) korakom v stran". Predstava je prejela tudi nagrado za režijo: "Režiser ustvari dogodkovno pokrajino, kjer se v enotno konico sočasno izlivajo tankočutno razporejene pasaje dramskih situacij, glasbenih par-

titur in individualnost igralskih energij", piše med drugim komisija v utemeljitvi nagrade. Poleg omenjene Nike Rozman sta nagradi za igro v isti predstavi prejela še Primož Pirnat, nekdanji markantni član SNG Nova Gorica, za vlogo Borisa Grigorijca, "dobrega človeka iz Moskve", ki je v surovem provincialnem okolju mesteca ob Volgi vnaprej obsojen na propad", in Matej Puc za vlogo Tihona Ivanoviča Kabanova ki "ga odigra izjemno subtil-

no, z uporniško nastrojenostjo do dominantne matere in tesnobnimi, nerazločljivimi čustvi do Katherine". Scenograf Branko Hojnik je bil deležen nagrade za scenografijo, ki v prvem delu "neopazno ustvarja in omogoča prepričnost in izgubljenost", v drugem pa, ko se "v prostor povezne bela interierska kletka, se zgodi usodna ujetost, zaznamovanost Katherine Kabanove, ki vodi lahko le v smrt". S tem ni še izčrpan seznam nagrad na lanskem Borštnikovem srečanju, saj predstava prejela še nagrado za glasbo, in sicer dobil jo je Branko Rožman: "skladbe so resnične osebnosti s svojim lastnim glasom, ki daje dramskemu dejanju povsem novo razsežnost. Glasba, ki jo vrhunsko izvede ansambel Volga, deluje kot basso continuo govor in čenč, ki ga dejavno prepere različni liki". Nagradi sta prejeli še kostumografinja Belin-

da Radulović (v prvem delu kostumografija ostaja vezana na čas, v katerem se zgodba začne odvijati, v poteku dogajanja pa se kostum neopazno preobrazila in preide v sodobnost) in Maja Cerar za oblikovanje govora, saj z "igranci ustvari govorno krajino, ki izhaja iz karakterizacije likov in se spreminja skladno z dejanjem". MGL se je z *Nevihti* uspešno udeležila 47. BITEF-a v Beogradu. Festivalna žirija je režiserju Jerneju Lorenciju dodelila nagrado za najboljšo režijo. Skratka, to je resnično vrhunska predstava, s katero je MGL dokazalo, da se enakovredno lahko postavi ob bok ljubljanski Drami. V uprizoritvi bi si namreč zaslužili nagrado tudi ostali igralci, Jožica Avbelj kot do skrajnosti zoprno gospodovalna Marfa Ignatjevna Kabanova, Alja Kapun kot njena hčerka Varvara, ki pobegne iz njenih krempljev z ljubimcem, Boris Ostan kot surov, v posle zagledan Savel Prokofijč Dikoj, Jaka Lah kot Vanja Kudrjaš, Janez Starina - po katerem se gledalcem na Goriskem še neizmerno toži, saj je bil dolga leta eden izmed temeljnih članov novogoriškega gledališča - kot modri, razsodni Kuličgin; Starina v vlogi izkazuje izrazito moč tudi v pevski preobleki ob imenitni Jette Ostan Vejruj, ki tudi z močnim pevskim nabojem odigra Fjoklušo, Maja Boh kot Glaša in Boris Kerč kot Šapkin. Predstava z vseh zornih kotov neizmerno očara gledalca, tako da vseskozi prevzet, a tudi nemočen spremlja predvsem usodo Katherine in jo asociira z usodo žensk v današnjem času, v katerem so še zmeraj premnogokrat žrtve domačega nasilja. Izjemno povedna predstava *Nevihta* v izvedbi MGL je uvrščena tudi v osnovni program Slovenskega stalnega gledališča, a žal samo za tržaške abonente.

Iva Koršič

Iva Koršič

Dramska družina SKPD F. B. Sedej na festivalu v Srbiji

Predstava Umor v vili Roung nadaljuje svoj zmagoviti "pohod"

Z velikim veseljem in zadovoljstvom poročamo, da je bila predstava *Umor v vili Roung*, ki jo je v lanski sezoni zelo izvirno in učinkovito postavila na oder Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, v režiji Franka Žerjale, deležna še ene oz. dveh pomembnih nagrad. Zmaga na letošnjem 52. Linhartovem srečanju v Postojni, Festivalu ljubiteljskih gledaliških skupin iz Slovenije in zamejstva, ji je odprla pot na 6. mednarodni festival Repassage fest, ki je svoj epilog z nagrajevanjem doživel v mestu Ub v Srbiji. Števerjanska uprizoritev je bila na sporedu v nedeljo, 3. novembra 2013. Gostovanje, s katerim so pravzaprav predstavljali v Srbiji tudi Slovenijo oz. slovensko ljubiteljsko gledališko ustvarjalno delo, so finančno podprli Javni sklad Republike Slovenije, Zveza slovenske katoliške prosvete, Svet slovenskih organizacij in SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, pa še goriška pokrajina. Predstava *Umor v vili Roung* je bila na tem srbskem festivalu, ki želi ponovno stakiti vezi z ljubiteljskimi gledališkimi skupinami, ki delujejo v nekdanjih jugoslovanskih republikah, je bila razglašena za najboljšo uprizoritev, režiser Franko Žerjal pa je prejel nagrado za najboljšo režijo. Posebna pohvala je šla Mateju Pintarju za vlogo Mortimerja, saj je bil izbran za igralca večera (glumca večera). Ta priznanja na tujem so nedvomno izjemen uspeh za števerjanske igralce, ki si teh nagrad upravičeno zaslužijo, saj so v to predstavo vložili mnogo truda, prizadevnosti, iskrenega navdušenja in veliko domiselnih režijskih, igralskih, scenskih ter postavitvenih rešitev nasploh. Da je vse to prepričalo tudi komisijo v daljni Srbiji, je gotovo ogromno zadoščenje in seveda veliko priznanje za števerjanske ljubiteljske igralce. Te nagrade so jim brez dvoma velika vzpodbuda za nadaljnje gledališko ustvarjanje.

Z nastopom na tem mednarodnem festivalu se za predstavo *Umor v vili Roung* - prikazali so jo tudi koroški rojakom na Primorskih dnevih na Koroškem - ni še končal "zmagoviti festivalski pohod". V soboto, 16. novembra 2013, bodo z njo nastopili na Jesenicah na Čufarjevih dnevih, ki potekajo od 13. do 20. novembra. Morda jih tudi tam čaka kakšno prijetno presenečenje. Ob vseh teh sodelovanjih na festivalih pa števerjanski igralci s predstavo uspešno gostujejo po raznih bližnjih in bolj oddaljenih odrih v zamejstvu in po Sloveniji. Odkar se je pozimi pojavila na domačem odru, je prijetno pozabavala, predvsem pa s svojo nenavadnostjo in virtuozno igralsko usklajenostjo presenetila in očarala že na stotine gledalcev. Dramski družini, igralcem in tehnikom v zakulisju ter seveda režiserju Franku Žerjalu in "perpetuum mobile" skupine Jasmin Kovic, naj gredo iskrene čestitke in želje, da bi se tudi v prihodnje še tako zagnano in izvirno lotevali dramskih tekstov. / IK

Iva Koršič

Novembrsko razmišljanje
Smrt kliče k življenju

Smrt je enaka za vse

Ko razmišljamo o življenju in smrti, pridemo do spoznanja, da je smrt enaka za vse. Vsi težko umiramo in se moramo smrti preprosto izročiti. Znan je obred pokopavanja Hasburžanov, ko jih prinesejo pred grobnico v kapucinski cerkvi na Dunaju. Ti lahko vstopijo le kot preprosti grešniki in ne kot mogočni kralji in princese. Priznati morajo svojo človeško minljivost in krhkost. Vse moramo pustiti. Pred smrtjo smo vsi nemočni in nič drugega kot ljudje. Vendar pa je naša človeškost širša od zgolj materialnega bivanja, ki ga doživljamo v telesu in v svetu. Zato potrebujemo pogled in modrost, ki bi znala združiti minljivost in smrt ter obenem presežnost naše osebe, ki je večja od smrti in umiranja. Čudna in zanimiva je ta mešanica minljivosti in večnosti, ki se v nas dogaja. Tu nam more razsvetliti pot majhna luč vere. Da smo ustvarjeni od Boga po njegovi podobi in nosimo zaklad nesmrtnosti. Obenem pa smo krhki in ranjeni v svoji človeškosti. Kolikor človeštvo pristaja na greh in nič, se je Bog sam spustil v našo stvarnost, sprejel nase minljivost in greh ter nas po svoji kruti smrti na križu popeljal iz absolutnosti smrti in uničenja.

Greh in smrt

Kako sta povezana greh in smrt? Sveti Pavel v Pismu Rimljanom piše, da je stopil greh na svet in z

njim je prišla smrt. (Rim 5, 12) Človek ne bi smel jesti od drevesa spoznanja dobrega in hudega, ostati bi moral zvest Bogu in ne stopiti preko njegove zapovedi. To je greh in njegova posledica je smrt, uničenje moči za življenje. Mnogi grehi prav očitno povzročajo smrt. Veliko nerodnega življenja bi ohranili, če ne bi bilo treba skriti in zakriti greh ali zaradi nadleže ali komodnosti. Tudi mnoge bolezni si povzročamo s svojim grešnim življenjem. Greh nevoščljivosti in sovraštva je tako križal nedolžnega Kristusa. Toda, kjer se je povečal greh, se je še bolj povečala milost (Rim). Ko so križali in umorili Kristusa, so bili tam tudi naši grehi in so to dopustili. Toda Bog je s svojo močjo obudil svojega Sina od mrtvih, da bi po njem dobili moč vstajenja od greha in smrti. Sveti Pavel piše, da je cena greha smrt, Božji dar pa je večno življenje v Kristusu Jezusu (Rim 6, 23). Kakor po Adamu vsi umiramo, bomo v Kristusu vsi prejeli življenje (1 Kor 15, 22). Kristusova zmaga nad našim grehom in smrtjo je tudi za nas, da moremo v njegovi moči premagati minljivost, krhkost in smrt-nost.

Celoviti pogled na človeka

V dramo minljivosti, grešnosti in smrti vključena vsa naša oseba: duševnost, duh in telo. Telo je svetišče Božjega Duha, svoboda in milosti. Posvečeno je od

Boga (1 Kor 6, 19-20). Toda prav tem posvečenemu kraju, v katerem prebiva naša oseba, doživljamo nemoč biti to, kar smo, minljivost, krhkost, padanje v greh, v laž samemu sebi, v uničevanje sebe in drugih. Vse je veliko nesorazmerje med presežnostjo in trdnostjo ter krhkostjo in minljivostjo. Smrt je tu nekakšna tujka in ogroža osebo, njeno življenje, vključno s pogled, ki je usmerjen naprej. Obenem pa si tudi želimo smrti, da bi v polnosti zaživel, to, kar smo, da bi šli ven iz minljive krhkosti in konfliktnih stanj. Jezus nam je povedal, da je on življenje in vstajenje (Jn 11, 25-26). V njem smo kot osebe neumrljivi, obenem pa je tudi smrt stopil v smrt in greh, da bi nas odrešil od nemoči in dramatičnosti, ki se brez vere zdi brezizhodna. Moramo se spravi s svojo umrljivostjo, ki je del našega zemeljskega bivanja, obenem pa mora biti naš pogled uprt v večno bivanje. Na tej poti se srečujemo s pokojnimi, ki so že naredili ta prehod in so v miru, kot pravimo. Nemci govorijo o pokopališču kot kraju počitka, Italijani pa pravijo cimitero, iz grške besede, ki pomeni spanje, počivanje, so v spanju, na kraju počitka. Jezus je rekel za mrtvega Lazarja, da spi. Za kristjane niso trupla umrlih stvar strahu in bega, ampak jih bla-

govosavljanje z blagoslovljeno vodo, želimo, da bi počivali v Božjem miru. Ta trupla so bila tempelj Svetega Duha, kar je vidno še posebej pri relikvijah svetnikov, da še nosijo svojo duhovno moč in nestrohljivost.

Živeti in misliti na smrt
Naše življenje mora tako vključevati misel na presežnost bivanja, pa tudi na minljivost, smrt in sodbo. Jezus je rekel: "Tudi vi bodite pripravljene, kajti ob uri, ko ne pričakujete, bo prišel Sin člove-

kov" (Lk 12, 40). Bolj ko sodelujemo s Svetim Duhom, več njegovih sadov odseva v našem življenju in to je popotnica, ki gre čez smrt, pa tudi presežnost vklebjevanja greha ter hudobije. Sveti Pavel našteva dela mesa in greha: "To so: nečistovanje, nečistost, razuzdanost, malikovanje, čaranje, sovraštva, prepirljivost, ljubosumnost, jeze, častihlepnosti, razprtije, strankarstva, nevoščljivosti,

trajnim mirom in treznostjo sprejel vse dogajanje, ki se je odvijalo po scenariju najbolj inteligentne hudobije.

Življenje z Jezusom in svetniki
Kolikor se že v življenju pripravljamo na smrt, darujemo vse, kar smo in doživljamo, v Božjo slavo. Življenje tako presega minljivost in se odpira v ljubezen ter slavljenje. Več kot je tega daru in preseganja, bolj polno in odprto je življenje. Za takšen način darovanja in žrtve je potrebna vera. Brez nje je vse ena sama mrtva ideologija in sebično naprezanje ali pa tolčenje drugih. Molitev in vera v ljubezni, ki izhaja iz Kristusove žrtve, delata življenje živo in tudi oživljata vsako minevanje. Sveti Janez nas opozarja, naj ne ljubimo sveta in se zvežemo s stvarmi, ki so v njem, naj ne umremo s tem, da bi v njem umrli. Smo popotniki in naša domovina je v življenju z Jezusom in s tistimi, ki so ga sprejeli v veri in ljubeznivi. Sama naša izkušnja nas usmerja k tej izpolnitvi in sreči. V tem nebeškem veselju je slavni zbor angelov, so očaki in preroki, apostoli, mučenci, spoznavalci, device, učitelji, ljudje vseh narodov in poklicev. Poklicani smo v to družbo, čeprav se nam zdi tako drugačna in oddaljena. Vendar je konkretno prisotna v naši molitvi, obhajanju svete maše, v toliko zgledih in priprošnjih. Z vso voljo naših prizadevanj in odprtosti se trudimo, da bomo našli pot, za katero smo ustvarjeni in poklicani. Naj bo ta želja čim bolj goreča in vztrajna.

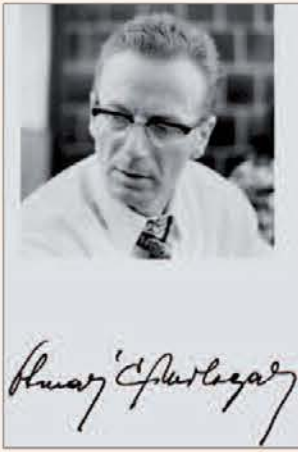
Primož Krečič

Kratke

Otmár Črnilogar – Človek mnogih talentov

Krajevna skupnost Podraga vabi na predstavitev knjige Otmár Črnilogar – Človek mnogih talentov, ki bo v soboto, 16. novembra 2013, ob 19. uri v Kulturnem domu v Podragi. Društvo vabi, da se mu udeleženci pridružijo na Poti do Otmarja, ki se bo začela v soboto, 16. novembra 2013, ob 16. uri pri Gradiški Tur – kamp (ob 17. uri bodo pri cerkvi sv. Urbanu pred vasjo Podraga, ob 18. uri pa pri sv. maši v župnijski podraški cerkvi sv. Mohorja in Fortunata) in se bo končala ob 19. uri v podraškem kulturnem domu na predstavitvi zbornika o Otmarju Črnilogaru.

Andrej Kosič in Marko Kravos v Kulturnem domu v Gorici

V ponedeljek, 18. novembra 2013, ob 18. uri, bo v galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) na sporedu svojevrstni kulturni dogodek, ki nosi naslov "Poezija v sliki in besedi". Večer zaobjema odprtje razstave slikarja Andreja Kosiča iz Gorice, ki slavi letos 80-letnico, in prebiranje poezij tržaškega pesnika Marka Kravosa ob njegovi 70-letnici.

V Münchnu so odkrili 1500 neprecenljivih slik, ki so jih ukradli nacisti

V nekem stanovanju v Münchnu so pred kratkim odkrili skoraj 1500 dragocenih slik, med drugim dela Picassa, Matissa in Chagalla, ki so jih pred drugo svetovno vojno in med njo ukradli nacisti. Policija je slike odkrila leta 2011 v raciji v stanovanju sina pokojnega zbiratelja umetnin Hildebranda Gurlitta. Racijo so izvedli, ker so ostarelega Corneliusa Gurlitta sumili utaje davkov. Njegov oče je dela neprecenljive vrednosti kupil ali dobil od nacistov v 30. in 40. letih prejšnjega stoletja. Na trgu naj bi bile slike danes vredne kar milijardo evrov. Umetnine so več kot pol stoletja ležale skrite med starimi kozarci za vlaganje in kupi drugih smeti v zatemnjenih sobah Gurlittovega stanovanja. Gurlitt je star že več kot 80 let. Je samotar brez službe, med temi leti je prodal nekaj slik in živel od izkupička. Čeprav je bila njegova babica Judinja, je bil Hildebrand Gurlitt zaradi svojega znanja in številnih stikov v umetniškem svetu za voditelja tretjega rajha nepogrešljiv. Hitlerjev minister za propagando Joseph Göbbels ga je pooblastil za izvoz umetnin, ki so bile po mnenju nacistov "degenerirane". V odkriti zbirki so številna dela največjih mojstrov 20. stoletja, poleg že omenjenih tudi Nemcev Emila Noldeja, Franza Marca, Maxa Beckmanna in Maxa Liebermana. Med njimi je delo Henrija Matissa, ki je nekoč pripadalo znanemu judovskemu zbiratelju Paulu Rosenbergu, ki je moral svojo zbirko pustiti v Nemčiji, ko je pred nacisti pobegnil v Pariz. Najdene umetniške slike so varno spravljene v prostorih bavarske carinske uprave nedaleč od Münchna. Nacisti so pred drugo svetovno vojno in med njo množično plenili umetniška dela ne le v Nemčiji, ampak tudi drugod po Evropi. Številna so kot degenerirana zaplenili Judom ali so jih prisilili, da so jim jih prodali po nizkih cenah. Mnoga dela so kasneje našli in jih vrnilo njihovim pravi lastnikom, mnoga pa še danes ostajajo izgubljena.

Nemška vlada je minuli ponedeljek, 11. t. m., po poročanju STA, sporočila, da namerava pospešiti iskanje izvornih lastnikov več kot 1400 umetnin, ki so jih odkrili v münchenskem stanovanju Corneliusa Gurlitta. Vedno več ljudi želi, da oblasti celoten seznam najdenih predmetov objavijo na spletu. Kot je za medije dejal tiskovni predstavnik nemške vlade Stefan Seibert, so se bavarske in nemške zvezne oblasti dogovorile, da "želijo seznam del z nejasno zgodovino čim prej objaviti", o samem procesu pa bodo več povedali v prihodnjih dneh. Vodja Svetovnega judovskega kongresa Ronald S. Lauder je ob tem poudaril, da so izgubili precej dragocenega časa, saj so morebitni lastniki oziroma morebitne priče vsak dan starejši. Nemški tožilci, ki so proti Gurlittu uvedli postopek zaradi davčne utaje in odtujitve lastnine, pa ne želijo objaviti celotnega seznama najdenih del, saj potrebujejo več časa, da bi katalogizirali vse neprecenljive likovne umetnine.

Zimske urice literature v Goriški knjižnici Franceta Bevka

Društvo humanistov Goriške in Goriška knjižnica Franceta Bevka vabita na sklop predavanj Zimske urice literature. Prvo predavanje bo v petek, 15. novembra, ob 18. uri v Goriški knjižnici Franceta Bevka v pritličju ob klavirju. Predavala bo dr. Seta Knop o temi: Od doktorja do mojstra. "Faust, ta nemirni upornik in večno nepotešeni iskalec, ki je odvrnil spone tega sveta in iz sle po neskončnem spoznanju sklenil pakt s hudičem, uteleša v imaginariju zahodne kulture tragedijo modernega človeka. Kaj je na njem tako modernega in tako tragičnega, da nas vznemirja še danes, ko je težnja po spoznanju že zdavnaj postala družbeno zaželeno, če že ne zapovedana? Kako je lahko še vedno tako živ po več kot štiristo letih zgodovine, potem ko se je iz negativnega lika, obsojenega na nepreklicno pogubljenje, prelevil v pozitivnega junaka romantike, sekularizirani mit modernega individualizma? In kaj je s Faustom danes, ko se je njegovo titansko hlepenje po obvladovanju sveta in gospodovanju naravi tudi samo izjalovilo in končalo v slepi ulici?" Ostala predavanja sklopa: 29. 11. Katja Perat, Dežela pesnikov in kmetov; 20. 12. Andreja Kalc, Kavkaški tekst. Literarni itinerarij.

Letos prvič literarna nagrada Mira

Prejemnica je pesnica, prevajalka in publicistka Jolka Milič

Literarno nagrado Mira bo prejela pesnica, prevajalka in publicistka Jolka Milič. Za nagrado, ki jo Ženski odbor slovenskega centra PEN Mira letos podeljuje prvič, so bile nominirane še Lojzka Bratuž, Neža Maurer, Svetlana Makarovič, Alenka Puhar, Breda Smolnikar, Irena Žerjal, Janja Žitnik-Serafin, Maja Haderlap, Suzana Tratnik in Ksenija Jus.

V obrazložitvi nagrade, ki jo Ženski odbor slovenskega centra PEN Mira namenja izključno ustvarjalkam, je zapisano, da je Miličeva "vzor pokončnosti, poguma, odkritosrčnosti in bojevitosti zagovarjanja osebnih stališč, v katerih brani podcenjeno in spregledano ustvarjalnost žensk".

V šestih desetletjih delovanja je Miličeva pripravila več deset knjig prevodov slovenskih pesnic in pesnikov v italijanščino, ki jim je pogosto tudi sama našla založnika. Zaslužna je tudi za vrsto prevodov italijanskih, francoskih in španskih avtorjev v slovenščino. Pri delu je promovirala tudi poezijo, ki je bila v slovenskem prostoru odrinjena, ker jo pišejo ženske, lezbične aktivistke in geji. Je ambasadorica slovenske poezije v Italiji ter avtorica številnih javnih pisem, v katerih se duhovito,

ostro in neustrašno loteva literarnih in drugih družbeno zamolčanem tem, še piše v utemeljitvi. Žirijo za nagrado so sestavljali predsednica Irena Novak-Popov ter člani Katja Mihurko-Poniž, Stanislava Repar, Barbara Simoniti in Andrej Detela. Žirija je obrav-

navala 12 prispelih predlogov, med katerimi se je ime Jolke Milič ponovilo. To, kot je po poročanju Slovenske tiskovne agencije na novinarski konferenci minul teden poudarila predsednica žirije Irena Novak-Popov, ni botrovalo izbiri. Glasovanje je po razpravi potekalo tajno in vsi člani so se odločili za isto ime, je pojasnila.

Za podeljevanje nagrade avtoricam so se po besedah Stanislave Repar odločile zaradi manka prejemnic drugih nagrad. Kljub navidezni demokratičnosti nagrad so prejemniki vseh večjih li-

terarnih nagrad v glavnem moški, je dejala. Barbara Simoniti pa je dejala, da si je že pred desetimi leti skupaj z Barbaro Korun zadala nalogo, da se ne sme nikoli več ponoviti, da bodo pomembne slovenske ustvarjalke, kot sta bili, denimo, Saša Vegr in Ada Škerl, "do smrti ostale brez nagrade".

Obenem želijo omogočiti tudi mladim avtoricam, da vstopijo v že obstoječ literarni prostor ženskih ustvarjalk. "Moja generacija ni imela učiteljic, vzornic in mentoric na tem področju in ta vrzel se pozna tudi v njeni slabši prepoznavnosti", je poudarila Barbara Simoniti.

Nagrado, za katero se lahko naslednje leto še enkrat potegujejo vse nominirane avtorice, bodo podeljevali tako literarnim ustvarjalkam kot premošljivalkam oziroma literarnim kritičarkam in publicistkam, je še povedala Bar-

bara Simoniti. Predloge lahko pošljejo tudi člani avtoričine družine ali njeni bližnji, saj veliko avtoric v širšem kulturnem prostoru ni prepoznavnih, je dodala Stanislava Repar. Pomembne in prve nagrade Mira Jolke Milič smo izjemno veseli, saj je to šele drugo večje slovensko priznanje, ki jo naša cenjena sodelavka in prijateljica prejme za svoje bogato delo, neutrudno tkanje vezi med italijanskim in slovenskim kulturnim svetom. Leta 2005 so ji namreč prevajalci in slovenski pisatelji ter pesniki podelili Lavrinovo nagrado, ki

velja za veliko priznanje za življenjsko delo na področju prevajanja, sicer pa nič, je pa zato prejela vrsto nagrad v Italiji za prevode slovenskih pesnikov, saj je prevajala dobesedno vse nas, ki še primemo za pero in si v današnjih časih še upamo napisati kako pesem. Pa ni prevajala samo nas, ampak je prevedla neizmerno število italijanskih pesnikov v slovenščino. Kar pri Jolki Milič sam najbolj cenim, je predvsem to, da ima izjemen čut za socialno pravičnost, tudi na področju pesništva in se ni nikdar otepala prevajanja t. i. "manjših pesnikov" z našega področja, kot se večina drugih prevajalcev iz naših logov, poleg njene ironije, hudomušnosti, odkritosti, jasne besede, tudi pikrosti, če seveda ne omenim njene velike zavezanosti našemu prostoru.

Naši Jolki Milič so večkrat zaradi svoje jasne besede in odrekanja klečeplazenju pred tujcem, ki ga tudi v naših logih ni malo, očitali tudi hudobijo, a sam lahko mirno zatrdim, da je Jolka Milič vse prej kot to, predvsem je poštena, izjemno marljiva in njen ogromni opus prevodov sam govori o njenem velikem kulturnem delu. Zato je prav, da gre prva nagrada Mira, ki je poimenovana po slovit Miri Mihelič, prav njej. Nagrado bodo Jolki Milič podelili v soboto, 23. novembra 2013, v Cankarjevem domu v Ljubljani. Iskrene čestitke tudi v imenu naših bralcev in uredništva in seveda v upanju, da bomo njene iskriče zapise tudi v prihodnje lahko objavljali v Novem glasu! Bravo in iskrene čestitke, ljuba Jolka!

Jurij Paljak

100 let režiserja filma Vesna

Retrospektiva Františka Čápa v Pragi

Na Češkem rojenega režiserja Františka Čápa po pravici štejemo za enega najuspešnejših ustvarjalcev v slovenski in jugoslovanski povojni filmski zgodovini, tako po številu filmov kot po številu nagrad, ki jih je dobil zanje. Ob bližnji režiserjevi stoletnici rojstva se je v Pragi začela skoraj dvomesečna retrospektiva njegovih filmov. Retrospektivo so pripravili češki Državni filmski arhiv, Slovenska kinoteka, Slovenski filmski center in Veleposlaništvo RS v Pragi. V Ljubljani se bo jubilejna retrospektiva Čáповih filmov začela decembra, s podobnim programom.

V Pragi so z obeleževanjem stoletnice režiserja Františka Čápa kar nekoliko pohiteli. Ko je Čáp emigriral iz komunistične Češkoslovaške, je bil desetletja izbrisan iz njene filmografije in bil prepovedan, filmi pa so čakali v "bunkerju". Kakor da bi zdaj na Češkem hoteli ujeti zamujena desetletja, zlasti ker je bil Čáp širši javnosti popolnoma neznan. Pa je že v tridesetih in štiridesetih letih prejšnjega stoletja kot eden najmlajših evropskih režiserjev posnel celo vrsto uspešnih filmov, ki so obnorili gledalce in uvedli nov tip tako imenovane češke glasbene komedije in melodrame. Film *Nočni metulj* je leta 1941 bil na festivalu v Benetkah celo nagrajen. Prav s tem delom se je v sredo, 6.11.2013, slovesno začela dvomesečna Čá-

pova praška retrospektiva, na kateri bodo prikazali 23 njegovih filmov. Slovesnost sta odprla Michal Bregant, generalni direktor češkega Državnega filmskega arhiva, ter Smiljana Knez, slovenska veleposlanica in ena glavnih pobudnic Čábove retrospektive.

František Čáp je bil rojen 7. decembra 1913 v mestecu Čachovice blizu Prage, približno dve desetletji pa je živel v Sloveniji, nazadnje na Obali, kjer je 13. januarja 1972 osamljen umrl in je pokopan v Piranu. V slovensko in jugoslovansko kinematografijo se je František Čáp vpisal z več filmi. Na prvem mestu je slovita Vesna (posneta leta 1953), sledil ji je njen drugi del, z naslovom *Ne čakaj na maj* (ki je bil posnet leta 1957). Podpisal pa je tudi partizanske, bolj rečeno filme z vojno tematiko, kot *Trenutki odločitve* (1955), *X-25* javlja, (1960), film o mladostni delikvenciji, z naslovom *Vrata ostajajo odprta* (1959), ter romantično zgodbo *Srečali se bomo zvečer*, ki ju je posnel za Bosna film. Zadnji Čáповi igrani slovenski film, ravno tako posnet leta 1962, načelnja naraščajoče potrošništvo, kar pove že naslov *Naš avto*. Ta film pa ni bil preveč uspešen, vsaj tako ne kot sicer vsi prejšnji, ovenčani z nagradami

na festivalih. Filma *Vesna* in *Ne čakaj na maj*, na primer, sta bila nagrajena na festivalu v Pulju, ljudje po vsej državi pa so čakali in vrstah za vstopnice. V resnici so Čáповi filmi izvrstni, tudi po današnjih merilih. Čáp je pač bil izjemen režiser. Toda od leta 1962, po filmu *Naš avto*, na območju nekdanje Jugoslavije ni več dobil dela. Je pa res, da ni miroval. Posnel je še dva tuja koproducijska televizijska filma, v Sloveniji pa leta 1965 samo še 11 minut trajajoč dokumentarni TV

František Čáp na premieri filma *Ne čakaj na maj* v Beogradu, 1957

film *Piran*. Čáp je veljal tudi za režiserja, ki je imel nos za igralske talente, skoraj praviloma je zasedal naturščike. Njegovo odkritje so, rečimo Metka Gabrijelčič, Janez Čuk in Franek Trefalt v filmu *Vesna*, v filmu *Vrata ostajajo odprta* pa je prvič nastopila Milena Dra-

vič, kasneje ena od legend jugoslovanskega filma in gledališča, enako kot na primer Relja Bašić. Da Čáp v Jugoslaviji menadoma ni mogel snemati domačih filmov, nista bili zaslužna samo ozkogledost politike in nevoščljivost vplivnih filmarjev, češ, kaj nam bo ta češki bohem in komedijant. Tako se je Čáp namesto s filmom na koncu, kot solan agromom, skušal preživljati - neuspešno sicer - z rezo kokoši in zajcev. V tistih časih so odločali tudi ideološki razlogi. Kajti Čáp je zahteve jugoslovanske dnevnice politike uspešno ignoriral. Da je preveč komercialen, so mu očitali nevoščljivci; očitno niso prenesli Čábove izvorne lahkotnosti, ki je bila daleč od cenenosti, tudi v komedijah. Še huje: Čáповi partizanski filmi - še posebej film *Trenutki odločitve* - že načenjajo dilemo "pravilne" osebne izbire in arhetipsko temo sprave. Njun glasnik je v tem filmu postal igralec Stane Sever, spomnite se - v filmu *Vesna* pa je bil strah zbujajoči profesor matematike, a na koncu le mehkega srca. Kajti teme sprave se je Čáp očitno lotil prekmatal in drugače, kot je takrat zahtevala uradna logika. Ali in v kakšni meri je bil tisti čas do tovrstnih filmov Františka Čápa krivičen, festivalske žirije in množice navdušenih gledalcev pa so se motile, boste lahko videli že decembra na retrospektivi v Slovenski kinoteki.

Peter Kuhar

Kratke

Pod lipo in kostanjem na Katinari

V Kraljevi cerkvi na Katinari so na Martinovo nedeljo imeli tradicionalno hvaležnico. Mašo je daroval župnik, ameriški Slovenec, pater Rafko Ropret. Ob darovanju so narodne noše prinesle na oltar košaro z domačimi pridelki in nabirko pri "ofru". Po maši je bilo prijetno druženje, kar je sicer kar že pogosta značilnost

katinarskega občestva. Ob prisotnosti sožupnikov Ropreta in Masiera so odprli tretjo razstavo likovnih del domačina samouka Daria Lorenzija. Niz se je začel na Veliko noč, se nadaljeval pa na Sveto Trojico. Prikaz umetnikove likovne izraznosti se je tako sklenil. Razstavo so obiskali tudi osnovnošolski otroci iz katinarske šole.

Skrivnostni komorni koncerti v sklopu Beethovnovnega tedna v Trstu

Hišni naslov, dan in ura je vse, kar so prireditelji sporočili obiskovalcem treh koncertov, ki so predstavljali posebno glasbeno doživetje v Beethovnovnem tednu v Trstu. Festival Wunderkammer in devinska glasbena šola International Chamber music academy sta namreč sodelovala pri razvejeni monografski pobudi Koncertnega društva z oživljanjem nekdanje navade prirejanja koncertov komorne glasbe v plemiških in - v nam bližnjih časih - tudi v meščanskih salonih. Novodobna Hausmusik je v tej pobudi pridobila bolj "javno" noto, saj lastnik ne organizira dogodka, a sodeluje tako, da sprejme na svoj dom skupino ljudi, med katerimi bo zagotovo tudi več oseb, ki so družini popolnoma neznane. Izhodišče se tako nekoliko razlikuje od izvirnika, enkratno vzdušje intimnega in ekskluzivnega doživetja za ožji krog poslušalcev pa ostaja nedotaknjeno. Pobuda je privabila tako veliko število zainteresiranih, da so organizatorji v hipu napolnili vse razpoložljive sedeže treh brezplačnih koncertov v Trstu in v

Foto Elisa Bonazza - BloopersLab

Sesljanu. Diskretnost je seveda bistveno pravilo pri promoviranju, obzir do zasebnega okvira pa samoumevna dolžnost obiskovalcev, ki so se v nekaterih primerih znašli tudi na domu potomcev osebnosti, ki so zaznamovale krajevno zgodovino.

Vrsto javnih koncertov v zasebnih salonih je odprl nastop dua Federiciano, ki je z izbiro programa pričaral srečanje ljubiteljev glasbe v 19. stoletju. Izvajalca sta v takem kontekstu zelo izpostavljena stiku s poslušalci zaradi bližine in akustike dnevnice sobe, ki ojačujeta nagnjenost k čustvenemu pristopu (tudi pri poslušalcih). Mladi duo, ki ga sestavljata pianistka Angela Trematore in njen brat, violonist Ferdinando, se je odzval na zaupno vzdušje z zelo doživetimi izvedbami sonat Schuberta, Beethovna in Francka, a tudi tako, da je predstavil publiko posamezne skladbe. V duhu pristnega družinskega srečanja sta izvajalca dodala bogatemu programu še dva romantična hita, Schubertovo serenado in ravno tako obče znano Meditacijo iz Massenetovega Thäesa. Kot se za vljuden obisk spodobi, se je navdušeno občinstvo po koncertu zadržalo tudi na sprejemu z gostitelji, ki so radodarno odprli vrata svojih domov glasbi in (kar je manj samoumevno) obiskovalcem. / PAL

V Društvu slovenskih izobražencev
Tokrat o Slovenskem
stalnem gledališču

V petek, 8. novembra, so v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu premierno uprizorili družinsko dramo Plemena, prvo predstavo letošnjega abonmaja, ki nosi naslov *Sledi srca*. O letošnjih predstavah, pa tudi o praktični organizaciji Upravnega sveta SSG sta v Peterlinovi dvorani z odgovori na vprašanja, ki jima jih je postavjal predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor, spregovorili umetniški vodja Diana Koloini in predsednica Upravnega sveta Maja Lapornik.

Kljub temu da je v primerjavi z

gledališkim programom Upravni svet bolj zoprn in tog, je Maja Lapornik dejala, da je gledališče, finančno gledano, dobro urejeno, tudi zaradi epohalnega novega statuta, ki so ga odobrili decembra 2010. Prijetna in dobrodošla novost je bila tudi ta, da statut predvideva znotraj Upravnega sveta izjemne poznavalce gledališkega sveta, ki niso nujno slovenskega rodu. Če je bilo nekoč gledališče odvisno od politike te ali one uprave, je danes tako, da sedijo v Upravnem odboru SSG tudi ustrezno strokovno usposobljeni predstavniki tržaške občine, tržaške

NOVO PRI MLADIKI Na kavi z Borisom Pangercem

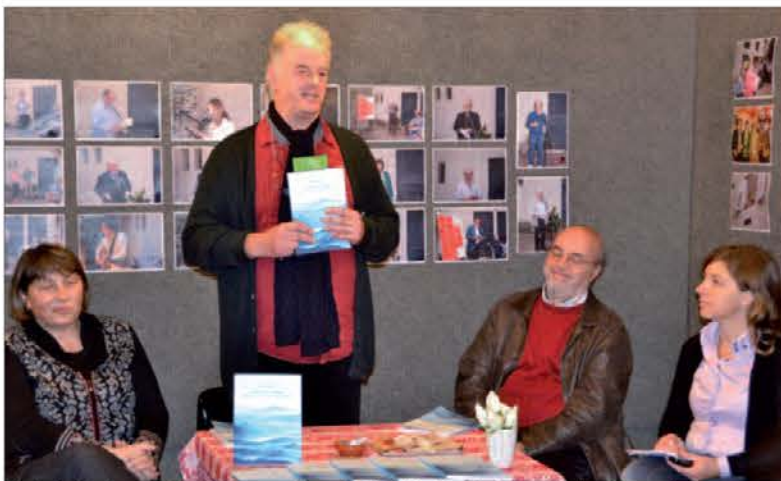
Čudovita zgodba Poletnih seminarjev

Poletni seminar slovenskega jezika in kulture, ki se iz leta v leto zadnji teden avgusta izmenično vrsti na območju ene izmed enot ZRSŠ, ima predvsem to pohvalno lastnost, da združuje slovenske šolnike vseh stopenj, ki so zaposleni v izobraževalnih ustanovah od Milj do Špetra. Na tej večdesetletni obliki izobraževanja udeleženci dopolnjujejo in nadgrajujejo vsebine prejšnjih seminarjev s posebnim poudarkom na slovenskem jeziku in kulturi. Seminarji so tudi priložnost, da predavatelji in pedagoški delavci iz Slovenije, ki pridejo v stik s slovenskimi kolegi v Italiji, spoznajo slovensko šolo v sosednji državi, si z vzgojitelji, učitelji in profesorji izmenjajo izkušnje in ustvarijo pristne vezi, ki kasneje prispevajo h krepitevi sodelovanja med matico in prostorom, kjer prebiva slovenska manjšina.

Na letošnjem seminarju, ki je bil konec poletja v Brežicah, so predstavili posebno publikacijo, ki je nastala izpod peresa enega izmed zvestih udeležencev vsakoletnih

srečanj, prof. Borisa Pangerca. Knjiga, ki jo je letos izdala tržaška založba Mladika in ki so jo tržaškemu občinstvu predstavili v knjigarni na Frančiškovi ulici na srečanju ob kavi v sredo, 6. no-

vodja Urada za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu Tomaž Simčič, ki je dejal, da se s to priložnostjo tkanja čezmejnih vezi "dejansko udejanja skupni slovenski prostor", in Andreja

Andreja Duhovnik, Boris Pangerc, Tomaž Simčič in Nadia Roncelli (foto Maver)

vembra, vsebuje prav reportaže seminarjev od leta 2004 dalje. Tistega leta si je namreč Pangerc, sicer profesor na NSŠ Simona Gregorčiča, dokončno snel "županovo obleko" in lahko v vsej polnosti ponovno zaživel kot šolnik. Avtor knjige je občinstvu Tržaške knjigarne navdušeno govoril o vsestranskem dometu seminarjev. Z njim sta se strinjala

Duhovnik, višja svetovalka za slovenske šole v Italiji na Zavodu RS za šolstvo. Duhovnikova je obenem koordinatorka Poletnega seminarja: dejansko je pri njem s srcem in z glavo zadolžena v tolikšni meri, da ji Pangerc v knjigi pravi celo "seminarska mati". Duhovnikova je na srečanju ob kavi, ki ga je vodila urednica pri Mladiki Nadia Roncelli, poudari-

Sumljive in abstraktne poezije

Nova pesniška zbirka tržaške
literarne ustvarjalke Irene Žerjal

Irena Žerjal je ena najpomembnejših slovenskih pesnic tržaške regije, ki preko štirideset let išče ženski, samosvoji glas in intelektualno svobodo z različnimi vrstmi literarne umetnosti. V četrtek, 7. novembra, je v mali dvorani Narodnega doma predstavila svojo šesto zbirko pesmi z naslovom *Sumljive in abstraktne poezije*, kar 26 let po zadnji pesniški zbirki *Morske lastovice*. V nabitno polni dvorani ji je uvodne besede namenila odgovorna urednica založbe Mladika Nadia Roncelli z nekaj biografskimi podatki. Žerjalova je pesnica, pisateljica, publicistka, poučevala je na koroških in tržaških srednjih šolah, sodelovala kot prevajalka s programi Radia Trst A in v uredništvu številnih revij, med katerimi omenjamo Pahorjev Zaliv in

Most. Prva zbirka *Goreče oljke* je izšla leta 1969, zanimiva sta njena dva romana v nadaljevanjih, *Čarodejke* in *Peta avenija in smrtne zagate*, leta 2006 je izšel roman *Kreda in hijacinte*. Ob branju pesmi v interpretaciji Lučke Peterlin Susič in ob glasbenem intermezzu flavtistk Valentine Jogan in Nausikae Concina iz razreda Erike Slama je občuten *homage* literatki izrazila dr. Irena Novak Popov. Gre za podjetno in vztrajno ustvarjalko, pravi Popova, saj je več kot polovica njenih del izšla v samozaložbi. Pogumno se je borila z dvema problemoma ženske poezije, s sindromom prepoznega začetka in hitro ugaslih utrinkov. Žerjalova se je vedno borila za pravico ženske umetniške svobode, njena pot jo je od modernističnih pesmi, polnih abstrakcije, kontrastov in nepred-

vidljivosti zanesla v bolj koncentrirana in urejena merila. Tudi novo zbirko Irene Žerjal zazna-

Foto DPD

muje motivna in žanrska raznovrstnost, kar dokazuje samosvojo, osebno držo odrasle ženske, ki ostaja zvesta svojim izbiram, idealom.

Po besedah same avtorice gre za literaturo, ki kljubuje predsodkom o mali literaturi z označbo manjšinske prikrajsnosti. Svoj doprinos večeru je dala tudi prof. Vilma Purič, ki je Žerjalovo spoznala kot dijakinjo - svoje učence je pesnica stalno spodbujala k pisanju. Njena poezija, pravi, razkriva nevrtažne elemente sveta in prodira v globoka, morda neodkrita področja pomena. Irena Žerjal ni nikoli iskala v čredi, ne nasedala predsodkom in ponavljanju, ampak vedno iskala po "singularnosti". Ker Žerjalova verze pogosto pripelje do skrajnih meja abstraktnosti, zahteva kultiviranega bralca, ki bo znal stopiti na pot individualne interpretacije besedil in pomen poezije večkrat poiskati... v sebi.

Jernej Šček

pokrajine in dežele FJK. Zapisniki so zato dvojjezični, vsak pa lahko govori v svojem jeziku. Prispevke ministrstva za kulturo prejemajo redno, a z nekajmesečno zamudo.

SSG se povezuje tudi z drugimi gledališči, kot je bilo razvidno na tiskovni konferenci v Ljubljani, na kateri so se predstavili skupaj s Stalnim gledališčem Furlanije Julijske krajine, in si z njimi želi globlje in načrtovanega sodelovanja. Lani so ustanovili koordinacijo tržaških gledališč z izposojajo kostumov in z možnostjo kroženja igralcev. Diana Koloini je sicer maloštevilnim poslušalcem predstavila svoje delo umetniškega vodje in

Foto Kroma

vezno nit letošnjega abonmaja, ki se glasi *Sledi srca* in izpostavlja ljubezen kot pozitivno vrednoto. Letošnji abonma nas bo popeljal v intimne zgodbe, ki pa zadevajo tudi širšo problematiko, kot je na primer stanje duha

dan. Sama je dejala, da ne more biti navdušena nad vpisom abonmajev, čeprav je nekaj novih abonentov. Kar se programa tiče, so slišali večino pozitivnih kritik, rahlo presenečenje pa je sprožil denarni vidik. Potrudili so se, da so poklicali nekdanje abonentne in jih vprašali, kaj ne gre. S programom so zadovoljni, a so druge težave, kot na primer visoka cena abonmaja. Umetniški vodja je mnenja, da bi lahko vsota bila še višja, a v času krize je pač tako. Nekaj besed je povedala še o svojem nenavadno kratkem man-

datu, ki se izteče decembra, in primerjala naše gledališče s tremi osrednjimi v Ljubljani, ki so, resnici na ljubo, eden izmed prostorov javnega življenja in prava inštitucija. Osnovna naloga vsakega gledališča je gotovo stremenje k dobri kvaliteti, pri SSG-ju pa so določene stvari samoumevne, kot dejstvo, da povezuje slovenski zamejski prostor, a istočasno komunicira z matico in sodeluje z italijanskim prebivalstvom. "Ni enoznačnega odgovora, kakšno naj bi bilo naše gledališče; repertoar obsega štiri uprizoritve, kar je skromen obseg, zato je predpostavka, da bi vsako leto uprizorili domačega avtorja, nemogoča". O zaposlovanju mladih ni mogoče razmišljati, prav tako pa starih ne moraš enostavno metati ven. Povedati je treba, da letošnja sezona krojijo stalno zaposleni igralci.

Šin

STOLNICA SV. JUSTA Skupna slovenska hvaležnica

Oznanjevanje in pričevanje za vero je zadeva vseh nas

“Dan hvaležnice združuje vse, saj smo verniki pričevalci vsega, kar nam je letos dobrega in lepega podaril Gospod. Pomembno je, da se mu zahvalimo, ker to počenjamo premalokrat”.

Tako je v homiliji, za Hvaležnico v stolnici sv. Justa dejal tržaški nadškof, msgr. Giampaolo Crepaldi. Naštel je več vzrokov, zaradi katerih naj bi se zahvalili Gospodu: kot prvo zaradi vere. Vsi smo bili priča izrednemu zgodovinskemu dogodku, ko je odstopil Benedikt XVI. in ga je nasledil papež Francišek. Leto vere je povezano prav z njima; nagovarja nas kot

vodi naše korake. Obenem se je zahvalil za korake, ki jih je opravila naša Cerkev kljub negotovosti. Spregovoril je tudi o sinodi, znaku ljubezni, s katero se z našimi izkušnjami prebijamo v prihodnost.

smo jim lahko prisluhnili in jih uspešno rešili. Gospod skrbi tudi za naše zdravje in našo dobrobit. Zahvalil se je tudi za slovenskega novomašnika Klemna Zalarja in se istočasno spomnil preminulega duhovnika Marija Gerdola, ki

Foto Kroma

kristjane, da smo priče in živimo vero v najglobljem načinu, tako da jo darujemo drugim. Prav to predstavlja naš cilj. Nadškof Crepaldi je dalje prosil Boga, naj nam podari vero, ki bo kot luč, ki

Nadškof se je Bogu zahvalil za vse, s čimer je pomagal našim družinam, čeprav so se pojavili tudi hudi trenutki malodušja, žalosti in trpljenja. Vsak obraz nosi v sebi veliko zgodb in doživetij, sami

je veliko dal slovenski skupnosti. Ob koncu pridige se je obrnil proti levi strani cerkvene ladje, kjer je bilo veliko skavtov Slovenske zamejske skavtske organizacije, in podčrtal dejstvo, da so navadno

vse lepe stvari na levi strani. Mladi predstavljajo našo prihodnost in upanje. Z besedami je obnovil homilijo, ki jo je imel ob prazniku škofijskega zavetnika sv. Justa in je bila posvečena izključno mladim: njim je treba dopovedati, da sta poroka in družina nekaj zelo lepega, življenje pa je čudovito, saj smo skupaj z Gospodom njeni “ustvarjalci”. Zato je treba mlade učiti vrednot, ki so zaklad vsakega naroda, skupnosti oziroma mesta. Treba jih je štiti, istočasno pa gojiti.

Ob koncu se je nadškof zahvalil za vse, kar slovenska skupnost oziroma družba dela za mladino, saj se z našo prihodnostjo ne smemo šaliti, pri tem ima pomembno vlogo tudi Cerkev. Žal je še vedno veliko mladih, ki se na poti izgubijo, ne verjamejo več v Boga in ne vedo, kako bi nadaljevali življenje. Z vsemi močmi se moramo boriti, da bi ta veliki zaklad - mladino - zaščitili.

Skupna slovenska hvaležnica, ki jo vsako leto v stolnici prيرةja Slovensko pastoralno središče v Trstu, je tokrat nosila naslov “Oznanjevanje in pričevanje za vero ni zadeva le nekaterih, ampak tu-

Obvestila

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus vljudno vabi na predavanje Dobra komunikacija je zdravilo za dušo in telo, ki bo v petek, 15. novembra 2013, ob 20. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah. Predaval bo nadškof Alojz Uran.

Založba Mladika, ZŠSDI in Tržaška knjigarna vabijo na predstavitev knjige o življenju in delu Bojana Pavletiča “Primorski Sokoli bodo še leteli” v torek, 19. novembra, ob 11. uri v Tržaški knjigarni. Ob prisotnosti urednika Marija Šušteršiča bosta o knjigi spregovorila Saša Rudolf in Milan Pahor.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
vabi pevke in pevce
na vaje za
jubilejni božični koncert,
ki ga bo vodil
prof. Mirko Ferlan,
vsak torek ob 20. uri
v Marijanišču na Opčinah.

V sredo, 20. novembra 2013, se bodo slovenski verniki pri Sv. Jakobu spomnili nekdanjega dušnega pastirja, g. Marija Gerdola, pri bogoslužju, ki bo v župnijski cerkvi ob 17. uri. **Poštena gospa** nudi oskrbo starejših ljudi v obliki izmenjave. Več informacij: 003852386744.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nam daruje Marija Zanevra 50 evrov. Za obnovo Marijine kapelice v Mačkoljah: namesto cvetja na grob Danila Tula darujejo nekdanje Ljubine kolegice 80 evrov.

Ob smrti dragega moža
DANILA TULA
izrekamo dolgoletni
odbornici iz prijateljstvi
Ljubi Smotlak
občuteno sožalje

ODBOR ZCPZ - TRST

di moja, tvoja, vsakega izmed nas”, po papežu Francišku iz splošne avdicije 9. oktobra letos. Slovensko zahvalno bogoslužje je ob somaševanju slovenskih duhovnikov vodil tržaški nadškof msgr. Giampaolo Crepaldi. Poleg Združenega zbora ZCPZ so pri

mašni daritvi sodelovali še pevska skupina SZSO, narodne noše in prinašalci darov. Darove, zbrane pred oltarjem, od olja, vina do kruha, sadja in poljščin, bodo namenili manj srečnim, potrebnim ljudem.

Metka Šinigoj

Podmladek slovenske skupnosti

2. Literarni natečaj Grmada v pristanu

Podmladek stranke Slovenske skupnosti, ki brsti v skupinah Mladi za prihodnost in Mladi slovenske skupnosti, so na pisatelja Borisa Pahorja zelo navezani. Ker ga imajo za zgled kremenitega predstavnika in zagovornika slovenske narodne zavesti, so mu svojčas podelili častno članstvo organizacije. Imenovali so ga obenem za ‘simbolnega’ predsednika komisije, ki je ocenjevala prispevke za prvi literarni natečaj Grmada v pristanu. Ocenjevalno vlogo tokratnega

literarnega natečaja bo profesor ohranil tudi letos ob svoji stoti obletnici rojstva. Tako so dejali predstavniki političnega podmladka na predstavitvi natečaja, ki je bila v prostorih deželnega sveta v sredo, 6. novembra, ob prisotnosti deželnega svetnika SSK in podpredsednika deželne skupščine Igorja Gabrovca. Boris Pahor bo tako vodil komisijo štirih profesorjev slovenščine na nižjih in višjih srednjih šolah, ki bo presodila prispevke in izbrala zmagovalce glede na vse-

binsko izvirnost, zgradbene učinkovitosti in slogovno izvirnost del. Tajnica organizacije mladih SSK Giulia Leghissa, pokrajinski tajnik za Tržaško Matia Mosenich in koordinator natečaja Simon Peter Leban so poudarili, da se mladim dijakom slovenskih višjih srednjih šol na tak način ponuja možnost ubesedenja svojih misli tudi o kočljivih tematikah. Natečaj, ki ga podpira Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, je razdeljen na dve kategoriji glede na starostno stopnjo nastopajočih. Kategorija A je namenjena dijakom prvega in drugega letnika, ki bodo lahko razvili dve temi:

naslov prve je *Evropska identiteta: Kaj je in kako jo občutim? Jo lahko primerjamo z identiteto v*

Igor Gabrovec, Matia Mosenich, Giulia Leghissa in Simon Peter Leban

ZDA? Naslov druge teme pa se glasi *Zgodovinske delitve Slovenec in vprašanje nacionalne sprave: Kako in zakaj priti do*

enotnosti? Katera je prava pot? Kategorija B pa je namenjena dijakom zadnjih treh razredov v

naslov *Slovenski jezik in slovenska narodna zavest. Kateri ima prednost? Kaj je važnejše? Zakaj?*

Druga tema pa je namenjena ravno letošnjemu jubilarju, in sicer: *Boris Pahor, Slovenec, upornik proti fašizmu in borec za svobodo. Domoljubje in antifašistična borba v literarnem opusu Borisa Pahorja*. Udeleženci literarnega natečaja morajo poslati svoje prispevke na naslov mladizaprihodnost@slovenskaskupnost.org do 28. februarja 2014. V obeh kategorijah znaša prva nagrada 250 evrov, druga 150, tretja pa 50 evrov. Nagrajevanje bo konec aprila oz. v četrtku maja 2014.

IG

Otroška folklorna skupina OŠ Fran Milčinski Delavnica “vahtičev”

Na osnovni šoli Fran Milčinski na Katinari deluje že več let folklorna krožek, pri katerem raziskujejo stare navade. Zato se je letos učiteljica Ljuba Leghissa, ki vodi folklorno dejavnost, odločila, da bodo pripravili oz. spekli priložnostne “vahtiče”. Tako so nekoč imenovali hlebčke sladkega kruha, ki so jih dobili otroci 31. oktobra, ko so koledovali po

obiskuje 3. razred. Z njo so otroci najprej pripravili testo iz naslednjih sestavin: kvasa, sladkorja, moke, mleka, jajc in malo soli. Zmes so nato pustili, da je vzhajala, in iz nje izoblikovali hlebčke, ki so jih potem porezali na površju. Počakali so še nekaj časa, da so hlebčki dokončno “vstali”, in jih postavili v gorke peč. Kaj kmalu je po šoli prijetno zadišalo in učenci so lahko

marsikaterih kraških vaških ulicah. Na šolo je namreč prišla mamica učenca, ki

ponosno odnesli domov “košček” naše tradicije, ki je šla v pozabo.

Nagrade mladim ob svetovnem dnevu varčevanja

Podeljuje jih Zadružna kraška banka

31. oktobra se Zadružna kraška banka ob svetovnem dnevu varčevanja že vrsto let obrača k mladim in najmlajšim soloobveznim otrokom. Tudi letos je, sicer dan prej, v svoji dvorani na Opčinah podeljevala nagrade za najboljše učence in dijake na italijanskih in slovenskih večstopenjskih šolah treh ravnateljstev, z Opčin, iz Nabrežine in Doline. Skoraj

stopenjskih šol. Zanimanje je za zanimanjem spremljalo podelitev denarnih nagrad in simboličnega “pujska”, hranilnika za “cekinčke” na prvih varčevalnih korakih naše mladine.

banke Aleksander Podobnik in Sabina Citter, za glasbeni intermezzo je poskrbela mlada Ivana Greševič na diatonični harmoniki.

JŠ

KATOLIŠKA KNJIGARNA Na kavi s knjigo

Drobci goriške preteklosti v zapisih Marize Perat

Med vablivo dišečimi vonjavami kave PrimoAroma, ki jo vsakič ponuja pražarna Fabrizia Polojana in njegovega družabnika, se je na tokratnem srečanju Na kavi s knjigo, ki ga je priredila goriška Katoliška knjigarna v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo, v četrtek, 7. novembra 2013, izrisala vsebina knjige *Gorica - Njene zanimivosti in njen čas izpod peresa Marize Perat*. Prof. Marija Češčut je vodila prijeten klepet, med katerim so med drugim udeleženci ugotavljali, da v Gorici Slovenci nimamo arhiva, kamor bi se lahko steklo vse bogastvo, slikovno in pisno, ki ga

reda bilo na programu tudi spoznavanje Gorice. Takrat je opazila, da je o Gorici prav malo zapisanega, in zato se je sama lotila tega dela. Iskala je po arhivu in knjižnicah in pri tem je v njej našla veselje do raziskovanja, ki "vleče od podatka do podatka". To je želela napraviti tudi za učitelje, da bi imeli pri roki gradivo. Tako so nastajali *Goriški sprehodi*. Nadgradnja tega prvega vodiča po goriškem mestu je njena publikacija *Gorica - Njene zanimivosti in njen čas*, ki je izšla kot redna knjiga GMD za leto 2013 in ji je uvodne besede prispeval časnikar in pisec Jurij Paljk, urednik Novega glasa, saj je prav on

la Mariza Perat. To cerkev je sicer z umetnostnozgodovinskega vidika že nadrobno obdelala dr. Verena Koršič Zorn. Peratova pa je orisala delovanje, utrip življenja tega cerkvenega središča Slovencev v mestu, ki je bilo tako že, preden je postalo tudi uradno. Raziskovalna radovednost žene Marizo Perat še naprej. Sedaj npr. izhajajo v nadaljevanjih pri Novem glasu njeni zapisi *Marijine Božje poti pri nas*. V njih je hotela malce bolj natančno obdelati božje poti in v njihov opis vključiti tudi literarno gradivo. Vse to dela poljudno, pravi, za romarje, ki obiskujejo te kraje. Vsaka božja pot je pač povezana z zgodovino ljudi, ki živijo ob njej, pa tudi s širšo. V te opise bo vključila še Brezje, Ptujsko Goro in Gospo Sveto. Tudi pri tem je seveda naletela na veliko dela. "Kaj pa pravljice? Je še čas zanje?" jo je izzvala Češčutova. Še je čas zanje, je povedala Peratova. Otroci jih lahko berejo v Pastirčku, v katerem redno izhajajo že od l. 1985. Pravljice je začela pisati sicer že kot dijakinja na učiteljski. Veliko let je pisala tudi v Vijoli-

Foto DPD

marsikdo prav zaradi pomankanja primernih prostorov hrani doma.

Skromna, nevsiljiva avtorica Mariza Perat, ki rada deluje v zatišju, ni poznana le kot učiteljica, ki je svoj poklic opravljala vestno in ob njem otroke pripravljala na šolske, pa tudi druge nastope, na katerih so lahko izkazovali svoje igralske sposobnosti in veselje do odrske umetnosti, ampak tudi kot kulturna delavka in pisateljica. Svojo ustvarjalno žilico je najprej posvečala predvsem pisanju pravljič in otroških iger, ki so bile objavljene v otroški reviji Pastirček, večkrat pa jih je predvajal tudi slovenski radio Trst A. Potem pa se je njeno pero začelo poglobljati v krajevno zgodovino Goriške in tako so nastali *Goriški sprehodi*, ki jih je na svojih straneh v nadaljevanjih kaka štiri leta prinašal Pastirček. L. 1985 so pa izšli kot četrta Pastirčkova knjiga in kot njeno prvo samostojno delo. Knjiga je lep zgodovinsko-umetniški pogled na Gorico in je prvi tovrstni slovenski vodič po našem mestu. Kako dragocena je ta knjižica, je potrdila na srečanju ob kavi prisotna prof. Marija Mercina, ki je dejala, da se je kot profesorica na novogoriški gimnaziji ob obisku Gorice s svojimi dijaki posluževala prav te knjige, da bi čim bolj razkazala goriško mesto in njegove zanimivosti svojim učencem. Za to neprecenljivo delo se je Mercinova Peratovi javno zahvalila. Na gimnaziji so se tega vodiča posluževali od l. 1994 dalje, saj druge podobne publikacije za Gorico v slovenščini ni bilo. In ker je bila v njej avtorica zelo pozorna na cerkevno zgodovino na Goriškem, so ti obiski vsakič zaobjeli tudi nadškofijsko palačo in sedež Mohorjeve družbe. Peratova je na vprašanje Češčutove, kako da je od pisanja pravljič prešla na preučevanje naše preteklosti, odgovorila, da je nekoč med poučevanjem četrtega raz-

spodbudil Peratovo, da bi njeni zapisi o Gorici, ki jih je poldrugeto leto objavljala Novi glas, dobili knjižno obliko. To je namreč "zgodovinska pripoved o mestu ob Soči, je pripoved o slovenskih ljudeh, ki so vztrajali, delali, upali, živeli, trpeli, se veselili, ustvarjali in bili zvesti svojemu izročilu, predvsem pa so zaslužni, da smo mi danes še tu, kjer smo", je zapisal Paljk v uvodnem sestavku Knjigi na pot. Prav njemu je Peratova izrekla zahvalo, da ji je dal spodbudo za izdajo knjige, ki pa, kot je omenil Paljk, v začetku ni našla založbe, ki bi to objavila. V knjigi je tehten pogled v zgodovino naše slovenske skupnosti, posebno oseb, ki so odločilno posegle vanjo in katerih delovanje še danes občutimo in uživamo sadove njihovega dela. V tem delu je govor tudi o Marijinih sestrah - nekdanjih bolniških sestrah -, ki imajo sedež na Korzu Italija - letos poteka 70 let, odkar so prišle v Gorico, in 50 let, odkar imajo dom na korzu; o tem same pripravljajo zbornik. Peratova je želela, da bi bralci spoznali te ustanove, ki so v preteklosti imele in še sedaj imajo pomembno družbeno vlogo pri nas in v naši matični domovini. Ob tem je navedla kar nekaj zanimivih podatkov o delovanju sester v Mariboru na spodbudo bl. A. M. Slomška. Pri brskanju v arhivih, v goriški Semeniški knjižnici, pa tudi na Videmski nadškofiji, v kateri je arhiv Oglejskega patriarhata, je bilo dosti dela, je priznala Peratova. Zelo so ji bili v pomoč tudi zapiski msgr. Rudolfa Klineca (v njih piše tudi, kako so fašisti grozili s požigom cerkve sv. Ivana v Gorici; o teh hudih časih je dobila tudi osebna pričevanja), ki jih hranijo v Slovenskem pastoralnem središču; le-to je bilo ustanovljeno l. 1972. Tudi o cerkvi sv. Ivana, z bogato zgodovino, saj so tu imeli svoj sedež jezuitje, ko so prišli v Gorico l. 1615, je pisa-

co, mesečno glasilo Marijine družbe v Gorici, ki je ob 100-letnici delovanja, l. 1998, dobila zgodovinski opis v knjižni izdaji prav izpod peresa Marize Perat. Zbornik je izdala Goriška Mohorjeva družba in je že pošel. Za Vijolico, ki je izhajala od l. 1946 do l. 2001, ko je umrl zadnji voditelj goriške Marijine družbe, msgr. Kazimir Humar (vse izvedbe hranijo sestre v Zavodu Sv. Družine), je pisala od l. 1992 do 2001.

V pogovoru, ki se je razvil, so prišle na dan še druge zanimive teme, vezane na knjigo o Gorici. Prof. Mercinova je dejala, da jo je pretresel zapis o goriški sirotišnici, o kateri prej ni nič vedela, in o usodi teh otrok v času fašizma. Morda je prav to poglavje goriške zgodovine najmanj raziskano. O tem piše, je pojasnila Peratova, v brošuri, ki je izšla ob 100-letnici Zavoda Sv. Družine. Na vprašanje Marka Tavčarja, kje je našla fotografije za svoje delo, je Peratova povedala, da ima svoje ali z dovoljenjem objavlja že objavljene, mnogo pa jih je prispevalo uredništvo Novega glasa. Govor je bil tudi o gluho-nemnicah, ki je žal prešla v italijanske roke v času fašizma in sedaj na poslopju ni nič zabeleženo o preteklosti te lepe stavbe. K sreči po zaslugi toponomastične komisije so poimenovali po Valentinu Staniču vsaj parkirišče ob tej stavbi, je povedal Rupel, ki je poudaril tudi, kako so marsikatero publikacije pri nas nastale ob zavzetem delu prostovoljcev, mimo strokovnih institucij. Kramljanje z Marizo Perat je razkrilo njeno javnosti bolj prikrito dobro poznavanje krajevne zgodovine in njeno raziskovalno vneto, ki jo je treba boljše ovrednotiti, kot je naglasila prof. Češčutova. Paljk pa je zatrdil, da smo tega pisanja vsi potrebni, ker ga radi vsi berejo, o zgodovini domačih krajev pa vemo zmeraj premalo.

IK

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (26)

Mariza Perat

Mengore na Tolminskem

Gospod Milan Sirk, župnik v Volčah, je želel na Mengorah postaviti nov križev pot. Za to nalogo je naprosil slovitega umetnika, p. Marka Rupnika, ki ga je izdelal leta 2008.

Posebna značilnost tega križevega pota je, da na njegovih postajah vidimo samo obraze. Iz-

Vse kliče, vse prosi, vse išče pokoja pri sveti Devici, ki milost deli: "Marija, otmi nas iz težkega boja, Marija, pomagaj nam ti!"

Viri: Rutar Simon: *Zgodovina Tolminskega, Gorica - Natisnila Hilarijanska tiskarna 1882;*

Podobe Volčanske župnije skozi 1100 let, uredil Zdravko Duša, izdala krajevna skupnost - Volče 1995;

Kragelj Jožko: Mengore ob 500-letnici ustanovne listine s sodelovanjem Marijana Breclja, Sakralni spomeniki Primorske, urejuje Marijan Breclj - Gorica 1993;

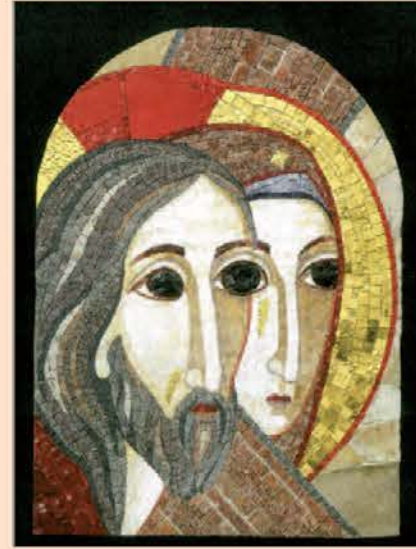
Čuk Silvester: Na božjo pot - Ognjišče 1982;

Rupnik p. Marko: "Gledali bodo vanj, ki so ga prebodli",

Križev pot z mozaiki p.

Rupnika in ateljeja Centra Aletti

Fotografije: Kragelj

Rupnik p. Marko:

Križev pot na Mengorah,

4. postaja

Jožko: Mengore ob 500-letnici ustanovne listine s sodelovanjem Marijana Breclja, Sakralni spomeniki Primorske 199 c, urejuje Marijan Breclj - Gorica 1993;

Rupnik p. Marko: "Gledali bodo vanj, ki so ga prebodli", Križev pot z mozaiki p. Rupnika in ateljeja Centra Aletti;

Mrakar Liliana, Debeni Ljubina: Sacra Itinera dalla fototeca della Biblioteca del Seminario, Biblioteca pubblica del Seminario Teologico Centrale di Gorizia, Ediz. della Laguna 2007;

Koledar za prestopno leto 1920: tiskala, izdala in založila Narodna Tiskarna v Gorici, ul. Vetturini 9 - 1919;

Koledar Družbe sv. Mohorja: Ljubljana 1945 - Ljubljana 1944

Koledar Goriške Mohorjeve družbe 1945

/ dalje

Očistiti moramo naš skupnostni spomin

Sprava ob grobu

Praznik vseh svetnikov in spomin rajnih nam odpirata središnja vprašanja bivanja, življenja in smrti. Človeška izročila, misleci in umetniki izražajo pomen teh dni, vsi pa se na tak ali drugačen način opredeljujejo do temeljev svoje biti in si vsekakor želimo, da bi znanecem ne zapustili prehudih bremen, da bi se nas lahko hvaležno spominjali. Tudi Bog ne bo: "njegovega imena ... izbrisal iz knjige življenja, ampak ga bo priznal pred svojim Očetom in pred njegovimi angeli", bremo v Razodetju (5,4). To vero gojimo ob Lipi sprave, zato vztrajno kličemo v spomin vse zamolčane, pozabljene in izbrisane in sebi in drugim obujamo vest. Dokler ne bo dostojno pokopana zadnja žrtev iz Hude jame, Kočevskega roga ali katerega koli drugega tankovskega ali drugačnega jarka, ne bomo živeli v miru. Da pa bo do stopenj pokop in spravo lahko opravila država, se mora privediti človeškost v vseh središčih državljanov in Slovencev. Kakšni ljudje so torej, ki odhajajo, ne da bi se javno spravili s svojimi žrtvami? Kam nas bodo odpeljali toliko nasilje, prezir in sovraštva med nami? Zakaj laž in prevara tako trdovratno zapirata oči v nebo vpijoči resnici? In kakšna družba smo, da ne uredimo pokopov, spominskih obeležij in dostojnih spomenikov? Kdaj bo narodova zgodovina zapisala usode nedolžnih, kdaj jih bomo brali v učbenikih in se jih bo dostojno spominjala politična, medijska in kulturna srenja? In kdaj bo oblast sprejela vse korake, da to uredimo? Kako vendar, če tisti, ki si lastijo Trubarja, teptajo ravno to, kar mu je bilo sveto: resnica in pravičnost. A dokler ostaja naša država Slovenija utemeljena na umoru, sprava ni mogoča. Leto 1990 smo sicer verjeli, da bosta domovinska ljubezen in slova premagali zločin. A žal se še bolj razrašča mit revolucije in bratomorne vojne, ki je toliko Slovencev, ki so ljubili domovino in bili zanj pripravljani umreti, vzeli življenja, na domobranski ali na partizanski strani. Njegove žrtve so bili med vojno in po

nej tudi nešteti, ki niso bili na nobeni strani, a so služili domovini z zvestim in poštenim delom ter zavzemanjem za resnico in pravičnost. Žrtve pa so bili in so še tisti, ki so izgubili svoje domove, lastnino ali morali v tujino, da so si rešili življenja. Žrtve so za vedno ostrašeni in od vsega gorja prizadeti otroci iz Petrička, Sterntala in drugih krajev, ki so odrasli brez staršev in niso mogli živeti normalnega življenja, niti povedati svoje bolečine ne svojim bližnjim ne drugim. Kdaj bomo zbrali in zapisali v našo zgodovino in literaturo vse te žalostne zgodbe človeških usod v spomin in opomin prihodnjim rodovom?

Državo še vedno bremeni umor in samomor, ker državljani nimajo podlag za normalno življenje, delo in razvoj niti ne pravične plače za svoje delo. Na obroke nam umirajo števili, ki se selijo v tujino, da bi tam zaživel svobodno in ustvarjalno, saj v naših družbenopolitičnih pogojih tega ne morejo.

In mit polpreteklosti še kar naprej ustvarja žrtve. Tisti, ki so nas že oropali in nam vzeli prihodnost, zdaj nalagajo nesorazmerna bremena vsem, ki si z lastnim trudom ali upravičenimi denacionalizacijskimi postopki ustvarjajo pogoje za normalno življenje in delo, medtem ko si roparji pilatovsko umivajo roke. Kakšna družba pravičnosti je to, v kateri nam jemljejo blaginjo in nas pehajo v prihodnost brez razvoja in upanja? Ali nam tolike žrtve polpreteklosti ne sprušujejo vesti, da bi zaživel človeško? Kakšni so ti ljudje, ki jim za oblast in uživanje niso mar nove in nove žrtve?

Sestavni del krščanske kulture, ki je do nedavna oblikovala naš slovenski prostor, je, da ob smrti poravnamo račune, popravimo krivice, odpravimo spore in nesoglasja ter si odpustimo. Ne samo osebnih, ampak tudi naš skupnostni spomin bomo očistili, če bomo pokopali mrtve, uredili njihove grobove, se z njimi in med seboj spravili. Tako se bomo lahko složno obrnili v prihodnost ter novim rodovom spet vrnilo življenje. Takrat bodo rajni našli svoj mir, Slovenke in vsi državljani te države pa spet upanje.

Janez Juhant

NSi-krščansko-ljudsko stranko so preimenovali v NSi-krščanski demokrati

EU ponovno opozorila Slovenijo, naj pospeši reševanje krize

Dosedanji pozivi Evropske komisije in drugih organov povezave Sloveniji, naj se odločneje loti reform in drugih ukrepov za premaganje krize, niso spodbudili pričakovanega odziva in delovanja vladajoče koalicije. Zaradi tega nas navdaja boleče spoznanje, da se recesija v Sloveniji nadaljuje, celo pogloblja, in se bo očitno nadaljevala še dolgo časa. Namesto volje in naporov k boljšemu, kar potrebujemo, se širi protievropsko vzdušje, podkrepjeno s trditvami, da je za slovenske težave in krizo kriva evropska povezava. Slovenija naj bi celo izgubljala svojo suverenost in zato naj bi tudi izstopila iz EU in evroobmočja. Iz takih izhodišč in razmer je potekala tudi razprava na posvetu o evropski razsežnosti slovenske prihodnosti, ki ga je priredil državni poveljar Borut Pahor. Pomenljiv je bil poseg nekdanjega predsednika Ustavnega sodišča dr. Ernesta Petriča. Menil je, "da je v odnosu do EU najbolj pomembno vprašanje, ali se bo Slovenija znala prilagajati spremembam in razvoju v evropski povezavi in urediti stvari v svoji hiši. Tega nam nihče ne brani". Po mnenju evropskega poslanca Milana Zvera se magična moč EU v zadnjem času zmanjšuje, vendar ta povezava pomeni prostor svobode in blaginje, za katerega se izplača se truditi. Dogodki v preteklih dneh po ocenah in dokazovanju opozicijskih strank potrjujejo, da parlamentar-

na večina in vlada izvajata program, ki je v nasprotju s pravicami in pričakovanji velike večine prebivalstva. Vlada tako vztraja pri sprejetju zakona o davku na nepremičnine, čeprav je predlog zakona slabo pripravljen, krivičen, ter po mnenju Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije "nas v predlagani obliki pelje v pogubo". Zoper predlog zakona

Sloveniji še slabše, saj pravo varčevalno razdejanje, davčno puščenje, dokončna razgradnja socialne države in obračun z vsem javnim Sele prihajajo. Slovenija tone, oblasti pa javnosti uspešno prodajajo veliko iluzijo, da se bomo izkopal iz krize. A kriza je tu, da ostane. Je novo, sistematizirano stanje, ki vodi v tretji svet".

Evropska komisija je morda zaradi čedalje slabših družbenogospodarskih in finančnih razmer pri nas ter naraščanja protievropskega vzdušja dala novo obljubo in zagotovilo Sloveniji. V Bruslju so namreč sporočili, "da bi Slovenija v primeru pravih ukrepov lahko zelo hitro znova pridobila zaupanje finančnih trgov in si tako znižala stroške financiranja. Če se Slovenija spravi k sebi in opravi svojo nalogo, denar ne bo problem". Od drugih dogodkov, ki so se v prejšnjih dneh zgodili v Sloveniji, poudarjamo pomembnost kongresa NSi-krščansko-ljudske

Ljudmila Novak

stranke, ki je bil prejšnjo soboto na Vrskem. Na njem so spremenili ime stranke, ki se zdaj imenuje NSL-krščanski demokrati. Ne gre za formalnost, ampak za poudarek krščanstvu, ki naj bi se ponovno širilo in uveljavljalo kot ena najpomembnejših vrednot v slovenski družbi in državi. Predsednica stranke Ljudmila Novak je pred kongresom sporočila, da bosta ona in Lojze Peterle kandidirala za poslanca na evropskih volitvah, ki bodo v prvi polovici naslednjega leta.

V ponedeljek, 11. novembra, je Miroslav Mozetič prevzel dolžnosti novega predsednika Us-

tavnega sodišča. Z marljivostjo in voljo je opravil razne faze izobraževanja, pri čemer mu država ni bila naklonjena. Miroslav Mozetič je bil kot portret tedna v časniku Delo predstavljen preteklega 2. novembra. Časnikar Ali Žerdin je zapisal, da je bil Miroslav Mozetič eden od ustanoviteljev Slovenskih krščanskih demokratov, podpredsednik krščanskih demokratov, podpredsednik državnega zbora in nosilec drugih funkcij. Veljal je za zmerne, dialogu naklonjenega politika. Pa vendar naj razmere v Sloveniji ponazorimo še z mnenjem Jerneja Letnarja Črničiča, docenta za pravo človekovih pravic na Fakulteti za državne in evropske študije v Kranju. V informativnem tedniku Reporter je zapisal: "Razmere v slovenski družbi se slabšajo iz meseca v mesec. Zato je res morda presenetljivo, da protesti niso več tako pogosti, množični, ali jih sploh ni, čeprav njih razmere terjajo. Morda je vsaj nekaterim protestnikom zmanjkalo elana in volje. Ravnodušnost in pasivnost slovenskega prebivalstva lahko naučinkoviteje in najbolj prepričljivo pojasnimo s kulturo strahu, ki je vse preveč prisotna v slovenskem prostoru, ter z vsakodnevnim bojem za preživetje, zaradi česar se večina prebivalstva, kljub dolgoletnim zlorabam javnih financ in pravne države s strani peščice izbranih, zateka v zasebnost".

Marijan Drobež

Slovenija pred odločilnim obdobjem Bruseljski sindrom

Kaj si misli Evropa o Sloveniji v odločilnih tednih, ko se bo razkrila slovenska srednjeročna usoda? No, recimo, da tako: bruseljsko mnenje o Ljubljani je kot pravljica. Beremo ga lahko na več nivojih. Skratka, ko spregovorijo bruseljski birokrati, moramo vselej brati "podnapise" za pravilno razumevanje. V prvi vrsti zato, ker so bruseljski funkcionarji zelo podobni poklicnim diplomatom: če rečejo "da", je to "morda", če rečejo "morda", je to "ne", besedice "ne" pa itak nikoli ne izgovorijo. Tako da...

Mrtvo-hladne številke

... evropska stališča o Sloveniji (in o drugih državah članicah) so vedno in skrbno zavite v celofan. Kljub temu pa iz drugih "virov" lahko razberemo neko splošno sliko, ki si jo o državi ustvarjajo evropski funkcionarji. To so na primer podatki, ki jih periodično objavljajo organi Evropske unije. Prejšnji teden je Evropska komisija objavila svoje napovedi o zdravstvenem stanju držav članic... in Sloveniji se ne piše nič dobrega. "To je bilo že znano", bi lahko komentiral marsikdo. Drži: podobne napovedi so izdelali slovenski makroekonomski urad, Mednarodni denarni sklad in še več drugih bolj ali manj institucionalnih organov. Napovedi

Evropske komisije so bile morda samo zadnji pečat na negativno naravnost slovenskih javnih financ. In realnejša slika tega, kar evrokrafi skrivajo za svojim diplomatskim jezikom. In kaj torej kažejo napovedi Evropske komisije? Predvsem to, da bo Slovenija v letošnjem letu zabeležila nov izrazit padec gospodarstva, v višini 2,7 % BDP. V naslednjem letu pa naj bi Slovenija bila še edina država evroobmočja poleg hirajočega Cipra, ki bo še vedno v recesiji: to je dokaj skrb vzbujajoč podatek, če pomislimo, da bo leto 2014 za večino držav leto novega zagona. Slovenija naj bi naslednje leto sklenila z minusom v višini dobrega odstotka BDP. "To je fiziološko", sicer pravijo bruseljski možje: "Slovenija je nekoliko kasneje občutila krizo, zato bo tudi nekoliko pozneje iz nje izšla". To bo morda držalo: napovedi Komisije govorijo, da bo Slovenija leto 2015 sklenila z gospodarsko rastjo v višini 0,7 %. So pa še drugi kazalci, ki Sloveniji ne obetajo nič dobrega. Ljubljano bi morali skrbeti predvsem podatki Komisije o javnem primanjkljaju: to je negativni obračun poslovnega leta za slovenske finance oziroma negativni saldo med prihodki v državno blagajno in odhodki iz nje. Najvišja meja primanjkljaja, ki jo dovoljuje Evropa (pakt sta-

bilnosti iz Maastrichta), znaša 3 % BDP. Slovenija pa bo letošnje leto sklenila s primanjkljajem v višini 5,8 %, naslednje pa celo s 7,1 odstotnim primanjkljajem. Celotno leto 2015 naj bi po napovedih Komisije Slovenija svojega primanjkljaja ne znižala pod raven 3 % (takrat naj bi znašal 3,8 % BDP).

K seriji številok okoli slovenskega primanjkljaja je treba pripisati še dve pojavnosti: po prvih "priporočilih" Evropske komisije iz leta 2009 (takrat je bil proti Sloveniji uveden postopek zaradi prekoraitve maastrichtskih kriterijev) naj bi Slovenija morala zadostiti maastrichtskim pogojem do letošnjega leta. Ko je v začetku 2013 postalo jasno, da je to neuresničljiv cilj, je Komisija Sloveniji dodelila dodatni dve leti, da izpolni domačo nalogo: skratka, mejo 3 % naj bi Slovenija dosegla do leta 2015. Vlada je sicer predstavila proračun (Bruselj se o njem izreka ravno v teh dneh), po katerem naj bi že prihodnje leto Sloveniji uspelo svojo javnofinančno sliko spraviti pod to mejo. Razlika med zagotovili vlade in napovedmi Evropske komisije pa je tako velika, da je že paradoksalna. Drugo pojasnilo: na priporočilo Evrope je Slovenija maja v ustavo zapisala zlato pravilo oziroma zavezo, da bo prihodke in odhodke uravnotežila in tako izničila pri-

manjkljaj. In to že do leta 2015: to je seveda danes le utopija. A kako se bo s to utopijo, ki je zapisana v osnovnem dokumentu slovenske državnosti, soočila Slovenija leta 2015, ko bo kršila ustavna načela, je drugo vprašanje.

Negotova in dolga pot

Komisar pri Evropski komisiji, ki je komentiral napovedi za Slovenijo, je Olli Rehn, odgovoren za finančne in monetarne zadeve. Dejal je, da Slovenija še

Komisar pri Evropski komisiji Olli Rehn

ni odpisana in da se lahko reši sama, če bo primerno izpolnila spomladanska priporočila Evropske komisije. To, kar je Rehn povedal na tiskovni konferenci, je mogoče slišati tudi v neuradnih izjavah številnih evropskih birokratov, ki poznajo položaj Slovenije. Nihče sicer

ne napoveduje apokalipse (diplomatski jezik jim je dokaj blizu), mnogi pa na to namigujejo. Vselej pa je prisotna "olajševalna okoliščina", ki se glasi "razen v primeru, da Slovenija opravi domačo nalogo". Omenjeno domačo nalogo, ki jo je spomlad Evropa predstavila v devetih točkah, lahko strnemo v naslednje postavke: konsolidacija javnih financ, strukturne reforme, privatizacija državnega premoženja in sanacija

do danes): vtis pa je, da te reforme večkrat niso bile pripravljene dovolj učinkovito in da so jih pripravili z edinim namenom, da se zadovolji Evropa. Pokojninsko reformo, ki je bila sprejeta lani, bo tako najbrž potrebno že v srednjeročnem obdobju spet vzeti v pretes. Tako ali drugače bo treba poseči tudi v število zaposlenih v javnem sektorju (oziroma v maso plač) ter na trg dela. Tri ključne točke, ki jih je Slovenija sicer že "reformirala", a najbrž ne dovolj. Nazadnje še bančni sektor, ki je "največji krivec" za današnje stanje: od končne ocene, kako velika je luknja v slovenskih bankah, bo najbrž tudi odvisno, ali bo Slovenija prisiljena prositi za pomoč. Vlada je v proračunu 2014 predvidela luknjo, ki jo bo treba pokriti z dokapitalizacijami v višini 1,2 milijarde evrov. O realnosti te ocene pa mnogi dvomijo: France Arhar, direktor Zdrženja bank Slovenije, je potrebo po dokapitalizaciji ocenil v vrednosti 5 milijard evrov, bonitetna hiša

Fitch pa na 4,6 milijarde evrov. To so številke, ki so za slovensko vzdržnost daleč previsoke. Končna ocena bančne luknje naj bi bila znana 13. decembra, v Sloveniji pa bodo do takrat zadrževali dih. Pot je še dolga in negotova.

Andrej Černič

Kratke

Galerija Lična hiša v Ajdovščini vabi na razstavo

Galerija Lična hiša v Ajdovščini vabi na odprtje slikarske razstave Mali veliki čudeži Mateja Metlikoviča v soboto, 16. novembra 2013, ob 19. uri v galeriji Lična hiša v Ajdovščini. Dogodek bosta z glasbenim programom popestrila Silvana Nuhijeva in Jakob Grčman.

Gregor Čušin gost v Kopru

"Vera levega razbojnika. Izpoved vere... Kaj verujem? V koga? In zakaj?" Vabljeni na ogled monodrame Gregorja Čušina, v torek, 19. novembra, ob 20. uri v atriju Študentskega centra Jadro, Koper (franciškanski samostan sv. Ane; vhod z Vojkovega nabrežja). Vstop prost; zaželjeni prostovoljni prispevki.

Predstavitve knjige Pesmi in zapisi Alojza Kocjančiča

Klub krščanskih izobražencev iz Kopra prisrčno vabi na predstavitev knjige Pesmi in zapisi Alojza Kocjančiča ob 100-letnici njegovega rojstva. Večer, na katerem bo knjigo predstavila urednica Ines Cergol, bo v ponedeljek, 18. novembra 2013, ob 19. uri v Kopru pri Sv. Marku.

Alojz Kocjančič (1913-1991), duhovnik, pisec in rodoljub, je svoje pesmi in prozne zapise objavjal v številnih časopisih in revijah. Leta 1962 je izšla njegova pesniška zbirka Šavrinke pesmi. Njena revidirana in dopolnjena izdaja je izšla leta 1988 pod naslovom Brumbole, leta 1992 pa je bil natisnjen izbor Kocjančičeve proze pod naslovom Ljudi opeval sem, vode in skale / Pripovedi o ljudeh Slovenske Istre in Malega Krasa.

Kot duhovnik, deloval je v Buzetu, Koštaboni in Klancu pri Kozini, je ostal ljudem v neizbrisnem spominu kot pokončen Slovenec in velik človek, ki je znal stati sočloveku trdno ob strani tudi v najhujših osebnih in zgodovinskih preizkušnjah.

Tone Pavček je ob ponatisu njegove pesniške zbirke Šavrinke pesmi zapisal: "Slovenske Istre dolgo in predolgo ni bilo v slovenski književnosti. Živela je na robu naše pismenosti in naše zavesti, kot da nam ni mar mediteranske sončnosti in še manj tega, da bi držali korak s tamkajšnjim slikarstvom in stavbarstvom ali vsaj z ljudsko pesmijo. Te bolj ali manj prazne strani je prvi popisal s pesmimi Kubejčan, duhovnik in svečenik besede Alojz Kocjančič. Istra je z njim za zmeraj tudi v poeziji zares postala tudi slovenska, on pa njen pesnik". (Spremna beseda, Alojz Kocjančič, Šavrinke pesmi, Ponatis izvirne izdaje, Libris Koper, 2001).

Velik uspeh filma Zoran, moj nečak idiot

Grenko-sladka komedija o ljudeh ob meji

Te dni so gledalci polnili dvorano Kinemaxa na goriškem Travniku. V njej so namreč predvajali film *Zoran, il mio nipote scemo* (*Zoran, moj nečak idiot*), filmski prvenec režiserja Mattea Oleotta, Goričana, ki živi in dela v Rimu, kamor je odšel na študij filmske režije. Film *Zoran, moj nečak idiot* je nastal v produkciji Transmedie (producent Igor Prinčič) in koprodukciji Staragare ter ob sodelovanju Slovenskega filmskega centra, FVG Film Commission, Viba filma, MiBaca in evropske Eurimages. Film je nenadejano naštel cel kup nagrad. Na Beneškem festivalu je v Tednu kritike prejel nagrado občinstva, nekaj dni kasneje v Portorožu na Festivalu slovenskega filma vesno

za najboljšo manjšinsko koprodukcijo in najboljšo scenografijo (Novogoričana Vasja Kokelj in Anton Vončina Špacapan). V Italiji so mu dodelili še nagrado Fedic, priznanje za najboljši italijanski film na beneškem festivalu. Film predvajajo z velikim uspehom v kinodvoranah v Rimu in Milanu. Že v preteklih dneh je v Italiji naštel več kot deset tisoč gledalcev. Prodali so ga tudi v tujino (Hrvaška, Bosna, Avstrija). Na Slovenskem bo na ogled od februarja 2014 dalje. Film slika podeželsko življenje na meji med Gorico in Novo Gorico, kjer se srečujejo italijanski, slovenski in furlanski svet. Celovečerc so namreč snemali v okolici Gorice in Nove Gorice, na Oslavju, v Štmavru, na Solkanskem polju, v Biljenskih grčih, v čepovanski dolini, na reki Vipavi in še kje. Komedija s trpkim priokusom ima za protagonistu Paola Bressana, zavaljenega, grobega štiridesetletnega možakarja, ki z veliko nejevolje dela kot kuhar v menzi za ostarele in

večji del dneva preživlja v gostilni-osmici Pri Guštinu, kjer seveda prekomerno namaka suho grlo. Brez uspeha ob nenehnih lažeh zaman skuša spet osvojiti nekdanjo ženo, ki je z njim ohranila dobre odnose, saj ga večkrat vabi na kosilo. Ta njegov zdoščaseni vsakdan se spremeni, ko dobi sporočilo, da mu je v Sloveniji umrla daljna teta in mu je "v doto" zapustila nečaka Zorana. Ker je edini Zoranov sorodnik, mora fanta vsaj za nekaj časa vzeti k sebi. Tihi, sramežljivi Zoran, ki ga je babica

Zoranu (zdaj ne skrbi več stric zanj, ampak on za strica!) obljubiti, da ne bo več popival, da se bo naučil slovenščine in da mu bo pustil igrati pikado, ko si bo to sam zaželel. Paola Bressana, na katerem sloni drugo breme filma, imenitno odigra Giuseppe Battiston (s starim obtočnim kombijem sta v Sloveniji umrla daljna teta in mu je "v doto" zapustila nečaka Zorana. Ker je edini Zoranov sorodnik, mora fanta vsaj za nekaj časa vzeti k sebi. Tihi, sramežljivi Zoran, ki ga je babica

vzgojila v nekdanjem duhu, se izraža v starinski italijanski, ki se je sam naučil z branjem italijanskih romanov (ki ju sicer nihče od ostalih protagonistov ne pozna!). Paolo ga ima za idiota in venomer z ironijo brije norce iz njega. Ko pa spozna njegov talent za pikado, ga želi odpeljati na svetovni turnir, na katerem si obeta visoko denarno nagrado, s katero bi končno lahko uresnil svoje želje: oditi s tega zatohlega podeželja. A zadeva se izteče drugače ... Ob koncu Zoran spremeni tega robavsca, tako da pokaže prijaznejši obraz. V filmu nastopajo italijanski in slovenski poklicni igralci, pa tudi taki, ki so se prvič podali v filmsko pustolovščino. Kljub marsikateri grobosti se nam protagonist Paolo prirase k srcu, saj marsikaj naredi zaradi nezadovoljstva s samim seboj in svojim življenjem. Z ogleda filma se gledalec vrača s toplimi občutki, podkrepjenimi s pozitivno noto: stric Paolo mora

filmu nastopata tudi člana SNG Nova Gorica, Marjuta Slamič v vlogi odločne in preudarne Stefanie, nekdanje Paolove žene, in Ivo Barišič kot moder, očetovski psiholog. Oba sta pronicljivo izoblikovala svoji vlogi. Poleg njiju sodelujeta tudi Peter Musevski in Jan Cvitkovič. Z drobno, a intenzivno vlogo, ki izkazuje igralsko izrazitost, je sodelovala tudi Bogdana Bratuž kot žalujoča žena ob žari Zoranove none oz. Paolove tete. Pristen in prepričljiv obradni dramski lik je ustvarila tudi Ariella Reggio. Dobra sta tudi Roberto Citran (Alfio) in Teco Celio (Giustino). Zgodba (scenarij so napisali Daniela Gambaro, Matteo Oleotto, Pier Paolo Picciarelli in Marco Pettenello), ki se dogaja v naših krajih in se spleta okrog prijateljstva, ljubezni, pa tudi medčloveških odnosov nastrop, kljub grobostim uspeva vzbuditi zanimanje in se prikupi odrasli publiki, pa tudi mladim, bolj kritičnim gledalcem.

IK

Na lestvici 100 najpremožnejših na Slovenskem

Češko ostaja najbogatejši Slovenec

Sandi Češko iz Studia Moder-na ostaja najbogatejši Slovenec, tokrat tretjič. Njegovo premoženje se je glede na lani povečalo, po oceni revije Manager za 12% na 460,4 milijona evrov. Zakonca Albin in Tatjana Doberšek sta se letos povzpela na drugo mesto in Joca Pečečnika zrinila na tretje mesto na lestvici 100 najbogatejših Slovencev. Zakonca Doberšek sta lani po ugotovitvah revije Manager sicer najbolj povečala premoženje - kar za 118% na 274,3 milijona evrov. Glavni del njunega premoženja je inženirsko podjetje Engineering Doberšek, ki sta ga ustanovila pred 30 leti v Nemčiji, ima več kot 300 zaposlenih, večinoma inženirjev, in je specializirano za gradnjo energetskih, rudarskih, vodnogospodarskih in ekoloških objektov. Pečečnikov 90-odstotni delež v skupini Elektronček, ki izdeluje in daje v najem naprave za igralnice, je ocenjen na 188,4 milijona evrov, kar je tri odstotke več kot lani. Kaže pa, da ima Elektronček in s

tem Pečečnikovo premoženje predvsem zaradi uspeha v Ameriki v prihodnjih letih velike možnosti za rast. Na lestvici, na 35. mestu, je namreč z 20,5 milijona evrov tudi glavni izvršni direktor Elektrončka Tomaž Žvipelj, ki ima v podjetju 10-odstotni delež. Zakonca Iza in Samo Login, ki sta bila lani na tretjem mestu, sta zdrsnila na četrto. V zadnjih treh letih jima je uspel veliki met v svetovnem merilu z zabavnimi mobilnimi aplikacijami. Vrednost podjetja Outfit7, ki je spomlad prebilo mejnik milijarde prenosov, so analitiki Managerja letos ocenili za 16% više kot lani - 55-odstotni delež zakoncev Login je tako vreden 146,8 milijona evrov, na lestvici pa so še trije večji družbeniki podjetja. Na peto mesto lestvice se je uvrstil novinec 39-letni Zoltan Varga - Zrečan, ki je študiral v Ameriki in

se prebil med vodilne managerje v petem največjem svetovnem hedge skladu Och-Ziff Capital Management, kjer je odgovoren za azijske trge. V lasti ima nekaj več kot 13 milijonov delnic tega sklada, ki jih je doslej prejel kot del plačila za svoje delo; konec septembra so bile vredne 110,1 milijona evrov. Nekdanji najbogatejši Slovenec, trgovec Mirko Tuš, je letos zdrsnil še za eno stopničko, na osmo mesto, vendar se vrednost njegovega premoženja lani ni več znižala. Revija Manager je oceno zvišala za tri odstotke na 73,7 milijona evrov, kar je sicer le dobrih 13% vrednosti leta 2008. Sicer pa je skupna vrednost premoženja 100 najbogatejših Slovencev dosegla 3,3 milijarde evrov, kar je dobrih 14% več kot leto prej, a še vedno 17 odstotkov manj kot predkriznega leta 2008. Od takt se je na lestvici sicer zamenjala več kot polovica imen.

Bruselj želi zmanjšati uporabo plastičnih vrečk

Evropska komisija je v ponedeljek, 4. novembra, sprejela predlog, ki od držav članic zahteva zmanjšanje uporabe lahkih plastičnih vrečk. Komisija opozarja, da so škodljive in da lahko v okolju zdržijo več sto let. Zato predlaga, naj države članice sprejmejo ukrepe za zmanjšanje porabe vrečk, tanjših od 50 mikronov oz. 0,05 milimetra, so sporočili iz Bruslja. Države članice lahko same izberejo ukrepe, za katere menijo, da so najprimernejši, vključno z dajatvami in pod določenimi pogoji tudi prepovedmi. Lahke plastične nosilne vrečke se pogosto uporabijo le enkrat, medtem ko lahko v okolju zdržijo več sto let, pogosto v obliki mikroskopskih delcev, ki škodujejo zlasti življenju v morju.

"V Evropi vsako leto več kot osem milijard plastičnih vrečk konča na odpadku, kar povzroča ogromno okoljsko škodo. Nekateri države članice so pri zmanjšanju uporabe plastičnih vrečk že dosegle velike rezultate. Če bodo druge hitro sledile, bi lahko trenutno skupno porabo v EU zmanjšali za 80%", je dejal evropski komisar za okolje Janez Potočnik. Na trg EU je leta 2010 prišlo približno 98,6 milijarde plastičnih nosilnih vrečk, kar znaša 198 vrečk na državljanu EU na leto. Pri večini gre za lahke plastične vrečke, ki jih redkeje reciklirajo kot debelejšje vrečke. Številke se med državami članicami zelo razlikujejo - ocenjena letna uporaba lahkih plastičnih nosilnih vrečk na prebivalca se giblje od štirih vrečk na Danskem in Finskem do 466 vrečk na Poljskem, Portugalskem in Slovaškem, so navedli v Bruslju.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (2)

Pa začnimo od začetka, pri spočetju!

Nosečnost je pomemben trenutek, zato poskrbimo, da bo tudi pravilno doživljana, tako psihološko kot fizično. V nadaljevanju sledi nekaj naturopatskih nasvetov o tem, na kaj mora nosečnica paziti med samo nosečnostjo. Kot vsi vemo, plod čuti in zazna mamino duševno, duhovno in fizično stanje že v trebuhu, torej vseh 9 mesecev nosečnosti. Zelo pomembno je, da bodoča mama skrbi za primerno čtivo, in sicer so v tem smislu najpriporočljivejši življenjepisi velikih mož in žena, npr. Marije Terezije, Gandija, Leonarda da Vincija, Michelangela itd. To pa zato, ker plod, ki se razvija, skozi mamino branje doživi veliko življenjsko zgodbo od začetka do konca, kar ima dober psihološki vpliv na razvijajoči se plod. Nosečnica mora paziti tudi, da se njena teža pretirano ne poveča; ni res namreč, da mora jesti za dva, le zaužiti mora dovolj hranilnih snovi za dva. Leta 1991 so opravili raziskavo med 90 nosečnicami v Parizu - kar 91 % je primanjkovalo cinka, bakra in železa (cink je namreč nujen za pravilen razvoj genitalij otroka). Kako doseči pravilno ravnovesje in pravilno hraniti telo? Z izogibanjem sladkorju in uživanjem veliko sveže zelenjave, pripravljene v sopari ali v juhi. Predvsem pa se mora nosečnica izogibati mleku, saj nikakor ne drži, da, če "ne pijemo mleka, ga tudi ne bomo imele". Sama produkcija mleka je neposredno odvisna od volje; to je naraven proces, kot je porod, nastane sama od sebe. Ženska potrebuje samo počitek po porodu, dobro in kakovostno hrano, veliko železa ter magnezija in potem mleko pride.

Poznejša količina je nato odvisna od povpraševanja, in sicer kolikokrat otroka pristavljamo na prsi. Zato je med celotno nosečnost in dojenjem priporočljiva integracija železa in magnezija, skupaj s folno kislino. Kaj pa sam porod? Le-tega je bodoče mamice pogosto strah. Porod je najbolj naravna stvar, moramo se le prepustiti naravi, prisluhniti sebi, otroku in porod je mimo! Danes veliko zapletov nastane prav zaradi tega, ker porodnica posluša druge, namesto samo sebe in bitja, ki ga nosi v sebi. Vaginalni porod je nujen, saj mama otroku ob vaginalnem porodu preda veliko bifidobakterij, ki mu predstavljajo prvo imunološko zaščito. Znanstveno je dokazano, da imajo vaginalno rojeni otroci v črevesju predvsem populacije bifidobakterij, medtem ko imajo otroci, rojeni s carskim rezom, povsem druge bakterije, clostride itd, ki izrazito povečajo možnost nastanka atopičnega dermatitisa, ekcemov, alergij in astme. V takem primeru je integracija s probiotikom nujna, kot je nujna, če otrok ni dojen, ampak mu mati daje umetno mleko, kar seveda ni naravno in ni pravilno - nedojeni otroci so namreč bolj zaprti in na tak način se imunski spomin in imunska inteligenca ne moreta razviti. Kot vemo, se kar 60 % celic imunskega sistema našega telesa nahaja v črevesju, torej je črevesje sedež našega zdravja. Količina blata je pa odvisna od delovanja bakterij in ne od količine zaužite hrane. Aktivnejše kot so bakterije, več blata proizvajamo in bolj smo zdravi, zato dojenčki toliko "kakajo". Drage mamice, prisluhnite sebi, verjemite vase in v svojo moč, zaupajte naravi in jejte pravilno, ostalo pride samo!

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C,
naslojen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travniki 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.
Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. novembra, ob 14. uri.

Osamljene strmine nad Tolminom

Jesensko martinčkanje med ostanki preteklosti

Mrzli Vrh nad Tolminom je lahka gora, marsikdo bi rekel neizrazita vzpetina, ki od pohodnika ne zahteva velike spretnosti in kondicije. Do-sežemo ga lahko iz različnih smeri, najbolj položen in po mojem tudi najlepši je vzpon iz naše najvišje ležeče vasice, gorskega naselja z imenom Krn.

Naselje je na častitljivi višini 850 m nad morjem, majhne, po večini stare hišice, ki so jih najprej zgradili samo za planšarske namene, se trdno držijo strmih travnatih pobočij. Pravijo, da od tod izhaja Gregorčičev rod, saj so njegovi predniki prebivali v eni izmed dvaintridesetih hiš, ki sestavljajo vasico pod nekdanjo zelo cenjenimi pašniki na Kašini. Po izročilu naj bi bil Ivan Kutin prvi, ki si je tu postavil stalno bivališče (Ivančeva hiša). Iz njegove družine je izšlo šest drugih, bili so rutarji iz nemške besede das Gereut, ki pomeni boren, iztrebljen svet ali laz. Od tu priimek Rutar. V osmi hiši, ki je planšarjem postala stalen dom, se je pojavil priimek Gregorčič. Morda se je tu naselil kak Rutar po imenu Gregor, morda je bil to najemnik pašnikov, ki so bili last oglejskega patriarha Gregorja.

Vsekakor ... roditelj se je priimek Gregorčič. Naj omenimo še, da se je v vasi Krn leta 1851 rodil zgodovinar, arheolog, geolog in geograf Simon Rutar (1851-1903), lepo urejena in zanimiva spominska razstava na značilni Mohovi domačiji obiskovalcu predstavi njegovo delo in življenjsko pot.

V vasi Krn se vsekakor življenje nadaljuje še danes, naselje je izredno lepo urejeno, in ko se pelješ po ozkih, celo nekoliko vrtoglavih asfaltiranih potkah, ni težko nalezeti na starejšo ženicico, ki zna lepo razložiti, kje je pot na Mrzli Vrh in kje lahko v tej brezizhodni strmini najdeš varen prostor za jeklenega konjička. In nato urnih nog odhiti na vrt po zelenjavo, medtem ko se ti osuplo sprašuješ, kako je, če živiš v taki osamljeni, odljudni strmini. Že ko se človek po ozki, ovinkasti poti pelje proti Krnu, se samo od sebe poraja vprašanje, kako je, če moraš to pot prevoziti dvakrat ali večkrat na dan, in kakšna je vožnja pozimi, v snegu in ledu.

Petindvajset duš kljub temu še danes živi na tej častitljivi nadmorski višini, za trud in dokaj trd vsakdan pa jih poplačata mir in enkratni raz-

gled, ki sega po dolini Soče tja do Jadrana.

Midva z možem sva seveda preveč navajena vsakdanjih udobnosti, da bi se jim, kljub ljubezni do narave in gora, lahko odrekla. Kljub vsemu pa v te strmine rada zahajava. Tu se človek počuti svobodnega, misli se umirijo, vsakdanost se spaja z večnostjo in narava je lepa ob vsakem letnem času. Morda še najbolj jeseni, ko barve prevladajo nad umirjenostjo pašnikov in pobočij in ko ni pretoplo za pohajkovanje po tem divjem svetu, ki predstavlja uverturo v skalnate alpske vrhove.

No, tudi midva sva se v objem zgodovine podala jeseni, tako da je bila pot že na začetku nekoliko blatna. Ker je bil delavnik, s parkiranjem ni bilo težav, saj sva bila sama. Nekoliko težje bi se znašla ob koncu tedna, pa čeprav domačini pravijo, da je na parkirišču prostora za kakih pet avtomobilov. Seveda ob tem ne računajo na negotovost meščanov, ki se na tako previsnih poteh težko znajdejo.

Pot nas od parkirišča po dokaj položnem in razglednem svetu pelje v smeri prve še delujoče planine, Pretovč. Ves čas je prijetna in senčnata, prva zanimivost, ki jo srečamo, je Puščavnikova jama, ki si jo

lahko ogledamo le nekaj metrov višje nad potjo. Pravijo, da se je v ta rov po prvi svetovni naselil Franc Gabršček, po domače Majdičev, posebej in samotar doma iz vasi Gabrje. Rojen je bil leta 1876 in v tesni kaverni med gozdom je preživel celih 18 let. Preživljal se je z iskanjem, zbiranjem in preprodajo železa in vojnih ostankov, letih je bilo na teh pobočjih zaradi soške fronte povsod na pretek. Pripovedujejo še, da je najraje sedel na polici pred jamo, od koder je že na daleč lahko opazil prihajajočega tujca. Z domačini se je sicer redko srečeval, a kar dobro razumel, prinašali so mu tudi hrano. Leta 1944 so Nemci med ofenzivo odkrili jamo in puščavnika, prepričani so bili, da gre za partizansko tiskarno, ne pa za samotnega čudaka. Bili so razočarani, a puščavnika so kljub vsemu pustili pri življenju. Usoden mu je bil

plaz, ki je v hudi zimi leta 1952 uničil rov. Domačini so sicer takoj prihiteli na pomoč, a odkopali so ga že mrtvega. Ob ogledu Puščavnikove jame se celo človek, kot sem jaz, ki ljubi gore in samoto, vpraša, zakaj se je nekdo odločil za

življenje v taki majhni, vlažni luknji, daleč od vsega, celo od lepote visokih vršacev. Morda bi vso odločitev bolje razumela, če bi na lastni koži doživela grozote prve svetovne vojne in tukajšnje krvave fronte.

Suzi Pertot

Pismo iz črne Afrike

Misijonar Danilo Lisjak o svojem delu

Dragi bralci Novega glasa!

Lep pozdrav s severa Ugande, iz Atede pri Gulu. Po zares dolgem času sem v deževnem ponedeljku vzel 'škaflo' svojega računalnika z namenom, da vam napišem nekaj vrst novic. Prva novica je gotovo veselje nad tem, da je naš predstojnik prejšnji petek blagoslovil našo novo misijonsko hišo, ki je po 15 mesecih trdega dela končana. Sam sem se trudil skupaj z zidarji in mnogimi pomočniki iz Slovenije, da bi bil ta misijon res lep, kot je Slovenija. Ko bomo na vidno mesto v

novi župnijski cerkvi sv.

Petra in Pavla, katere

dograditev nadaljujemo

v decembru, postavili

spominsko obeležje na

misijonarja Ignacija

Knobleharja, bo delo sk-

lenjeno in bom še bolj

vesel. Minuli misijonski

meseč je bil res težak, saj

je bilo treba napeljati

vse inštalacije. Jutri pri-

de mojster, da postavi še

sončne celice nad ver-

rando in tako nas bo

razveseljevala sončna

energija, ki nam tudi že

greje vodo. Vse to je

prišlo iz Slovenije kot

sad vaših darov. Zato

vedno pravim, da je to

slovenski misijon za v

23-letni vojni preizku-

šeno Acholi ljudstvo. Prav

gotovo je pravi

kontrast v sredi naše sa-

vane skritih slammjač,

kjer je življenje še v ilov-

nati dobi.

Pa vendar gradimo tudi

kulturo in pripadnost

živemu občestvu, ki po-

trebuje kraj, prostor,

kjer se identificira, potrjuje

kot vidno, navzoče, in

kjer se ob molitvi in šoli

civilizira, duhovno in

gmotno raste. Vemo, kaj

so nam Slovencem dali

trdno zidani samostani. Misijon

je izziv in priložnost

za vsesplošen napredek

okoliškega ljudstva. Pri-

hodnji teden, upam, bomo

že za stalno 14km

ven iz Guluja proti jugu v

našem novem misijonu

Atede, kamor prideš po

obupno grdi cesti, ki v

močnem deževju postane

reka... kanalizacija. Ko

sem večer odpravljal blato

in velike trave po blatnem

kolovozu, sem po prihodu

s polurno zamudo spontano

vzkliknil: 'yo marac, jo

maber' slaba cesta, dobri

ljudje, so se verniki iz srca

nasmejali. Za nagrado

sem dobil pri darovanju

nekaj drobnih glavnic

zelja in vrečko rdečih

paradižnikov. V pušici,

ta gre za 'plače' katehistov/8dolarjev

na mesec, je bilo ravno za en

evro kovancev v domačih

shilingih. 50 km blatnih

kolovozov v obe smeri. Med

vojno ni bilo tukaj žive duše.

Čez dan so prišli obdelovat

polje in se zvečer vračali v

kampe-taborišča. Pri nas v

Labori, sosednjem trgu, je

bilo natrpanih v slammjačah

25 tisoč domačinov. Velik

dogodek je bil žegnanjski

praznik, 29. junija, ko je

nadškof birmal 184 mladih.

Med njimi je bilo tudi

nekaj dijakov iz sosednje

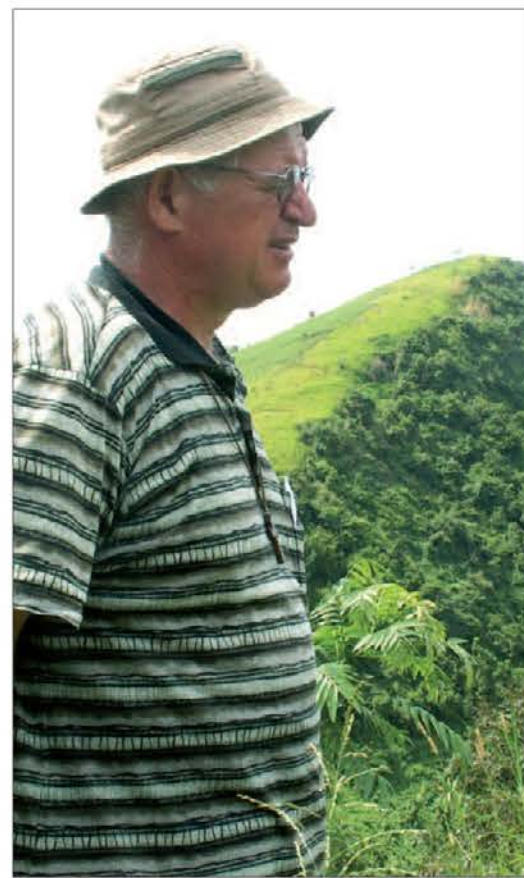
tehnične šole. Vse se je

odvijalo pod bogatimi

kršnjami v senci velikih

mangovcev. Seveda je

protokolarna priprava

kateheze, ki se jih bodo udeleževali mladi različnih starosti skupaj s katehisti. Verouk v Soli jim nič ne da, tako skušamo malo bolj poglobiti znanje na teh tednih. Ja, polente in fižola tudi precej skuhamo. Riž je božična in velikonočna jed, ker je predrag.

Naj bo to pisanje poleg informacije predvsem zahvala vsem vam iz 'ozadja', ki nas gmotno in duhovno podpirate in zbirate v 'predalu dobrote' preko Novega glasa, in vsem, ki tudi kaj lepega napišete v prid naše 'misijonske gmajne'!

Božji Duh veje, kjer hoče, in vodi peresa tudi častnikarjem in pisateljem, da nas po njihovi besedi plemeniti in kliče našo vest k soodgovornosti, tudi brate in sestre, ki so 'daleč', in tiste, ki so zelo blizu. Vsem iskren 'boglonej'.

Leto se nagiba h koncu in advent je pred vrati novega liturgičnega leta. Okrepljeni z milostmi leta vere, ki ga sklepamo, bomo vsi skupaj pohiteli v Betlehem, da se priklonimo novorojenemu Detetu Jezusu, ki prihaja tako nevsiljivo vsako leto v objem našega srca in nas počlovečuje in plemeniti, nagovori in vodi po ovinkih našega življenja do zarje vstajenja. Naj vam sije Njegova luč toliko močneje takrat, ko bi hoteli privoliti temi... Pa klenega zdravja prav vsem v Novem letu.

Danilo ob Nilu

Pogled na domači nogomet

Naše enajsterice krojijo vrh lestvic

V prvem delu tekmovalj v skupinskih športih izstopa zlasti visoka storilnost naših nogometnih ekip. Sicer ocene ne moremo posploševati za vse deset slovenskih enajsteric, vendar nekatere doživljajo pravi "magic moment". Brez pavšalnih subjektivnih navdušenih pogledov naj govorijo rezultati oziroma stanje na lestvicah. V elitni ligi je Kras po desetem krogu drugi, v promocijski ligi Vesna celo deli prvo mesto, med-

morja (v vseh treh taborih so po leti vsekakor upali v igranje v vrhu) niso najvišji.

Spoznajmo pa moštva, ki so do sledje prepričala. Pri Krasu se niso nikoli skrivali, sezonski cilj je takojšnja vrnitev iz elitne v meddeželno polpoklicno D ligo. Dve tekmi so Repenci malce po nepotrebnem izgubili v prvih krojih, nato pa so začeli "mleti". Med petim in desetim krogom so dosegli pet zmag in en remi. Napadalc

drežci - ki pa so bistveno bolj izkušeni sestav - mirno vodili. S pravo kontinuiteto so lahko med kandidati za vrh. Pomembno pa bo, da napadalc zadevajo bolj stanovitno.

Po lanskem zmagoslavju v drugi amaterski ligi se tudi v prvi kategoriji nadaljuje pravljica Brega, ki je v desetih nastopih zmagal osemkrat! Še boljša pa je bila do zdaj Cormonese, ki ima tudi dva remija, medtem ko so Brežani dvakrat izgubili. V Dolini seveda kot novinci politično korektno govorijo le o obstanku, vendar že zdaj je bolj ali manj jasno, da marsikatera ekipa sploh ne bo prišla do 24 točk, kolikor jih imajo do zdaj plavi. Skrivnosti za uspešnost?? Lanski kolektiv, trener Cernuta in šest golov glavne poletne okrepiteve, Dolinčana Jara Martinija (ex Pomlad, Kras in Vesna).

V isti ligi zelo solidno igra tudi Primorec, ki v pomlajeni postavi deluje bistveno bolje kot lani, ko se je mukoma rešil. Nosilci trebenskega moštva so dvajsetletniki (Menichini, Da-

vanzo, Ruzzier in drugi), neznanika pa je zato ravno pomlajanje izkušeni in tiste v športu potrebne pozitivne hudo-bije. Pot je še dolga, boj za play-off pa bi bil že pomemben mejnik pri dozorevanju te skupine. To je torej stanje na polovici novembra, račune pa bomo seveda delali maja. Da je več naših ekip odraz predvsem učinka italijanskih nogometištev, slišimo stalno, ta pomislek lahko vtaknemo vsakič. Pa vendar, če zamejski mediji spremljamo tekmovalja, v katerih nastopajo klubi, ki so včlanjeni v ZŠSDI, potem se moramo soočiti z rezultati ekip slovenskih društev in dosežke primerno vrednotiti.

HC

tem ko je Juventina četrta, v prvi amaterski ligi je Breg drugi, Primorec pa četrti. Skratka, ravno v najvišjih ligah igrajo zamejske postave več kot vidno vlogo, nekatere res vodilno. Seveda, za nami je šele tretjina prvenstva, poti pred nami je še veliko, čaka na nas cela mrzla zima in nato vroča pomlad. Vendar temelji so trdni. Pod pričakovanji je le učinek Sovodenj v prvi amaterski ligi in Zarje v drugi amaterski ligi, zlasti Bazovci so bili pred začetkom zelo ambiciozni, nanizali so tri uvodne zmage (z 11 doseženimi goli) in nato povsem zabredli. Pri tem predpostavljamo, da je tretja amaterska liga bolj rekreativne narave in da tudi apetiti Gaje, Mladosti in Pri-

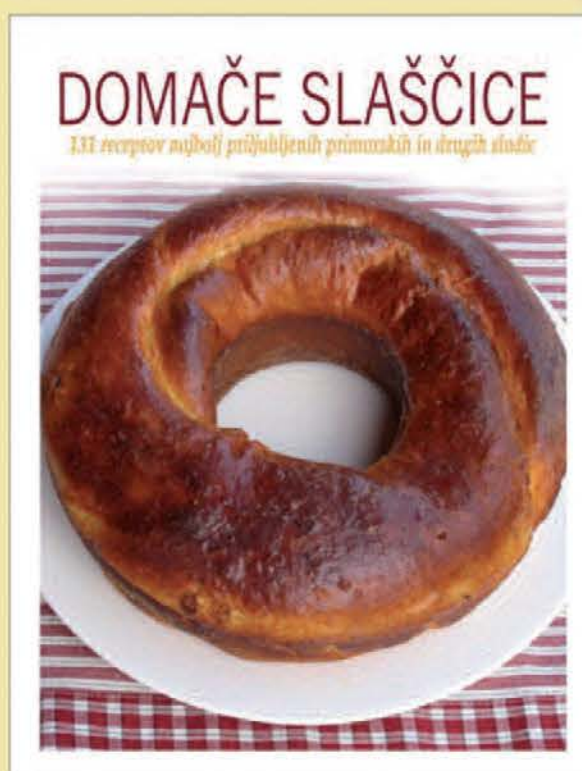
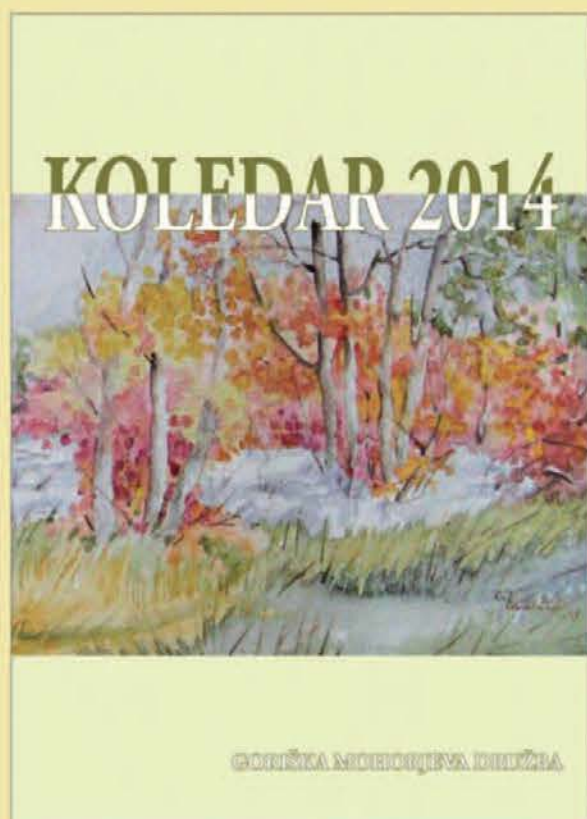
že zbrali vsak po pet zadetkov.

V promocijski ligi je primat Vesne v bistvu veliko presenečenje. Resda je ob koncu prestopnega roka kot češnja na torti prišel v Križ izkušeni ostrištrelec Muietan (doslej avtor štirih golov), vendar ekipa je še razmeroma mlada in ravno domači mladinci so prava dodana vrednost. Zmagoviti gol v nedeljskem dvo-boju za prvo mesto je na primer prispeval komaj 18-letni Erik Re-bula iz Gabrovca. Kar tako naprej!

Juventina je v skupini kar petih ekip na četrtem mestu, toda le s tremi pikami zaostanka od Vesne. Skratka, liga je zelo izenačena, in ko bi ne zamudili nekaj priložnosti po poti, bi lahko Štan-

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

KNJIŽNA
ZBIRKA
2014

KOLENDAR 2014

NEKDAJ V STARIH ČASIH
Spisi Rada Bednarika
(1902-1975)
in prispevki o njem

Anamarija Volk Zlobec
O POLŽKU IZIDORJU
in druge živalske zgodbe
Ilustrirala Neja Selišnik

DOMAČE SLAŠČICE
131 receptov najbolj
priljubljenih primorskih
in drugih sladici

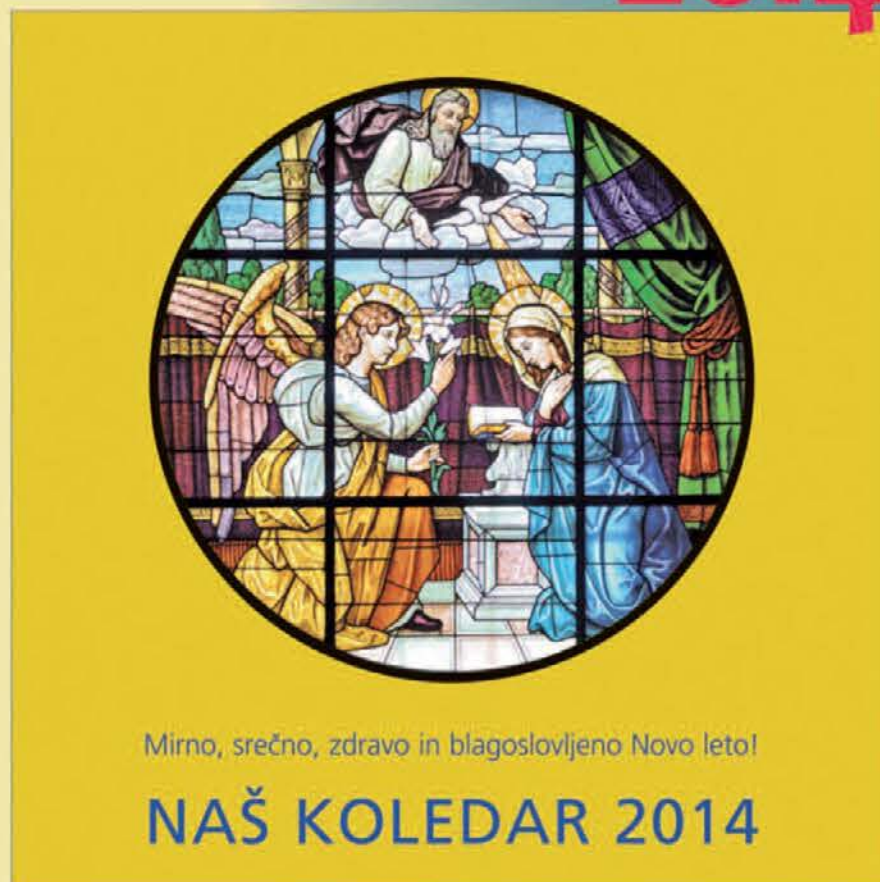
NAŠ KOLENDAR
2014

PREDSTAVITVE BODO:

V GORICI v ponedeljek, 18. novembra 2013, ob 17. uri
v galeriji Ars, Travnik 25

V LJUBLJANI v sredo, 20. novembra 2013, ob 11. uri
na 29. Slovenskem knjižnem sejmu, v sklopu predstavitve
Slovenske založbe v Italiji, Cankarjev dom, dvorana Lili Novy

V TRSTU v sredo, 27. novembra 2013, ob 10. uri
Na kavi s knjigo v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška 20

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA
TRAVNIK-PIAZZA VITTORIA 25 - 34170 GORICA - ITALIJA
TEL. +39 0481 533177 - FAX +39 0481 548276
www.mohorjeva.it - mohorjeva@gmail.com

